

NAŠA PETRŽALKA

Číslo 9/2025 | Ročník 7
September 2025 | petrzalka.sk

Naskenujte QR kód
a čítajte online

PETRŽALKA SPÚŠŤA PRE DETI ŠPORTOVÉ KRÚŽKY, FUTBALOVÝ A HOKEJOVÝ KLUB

STR. 26 - 27

STR. 4 - 5

Architekti predstavili svoju víziu petržalského štrkoviska, samospráva zdôrazňuje, že ide o nezáväzný dokument. | Vizualizácia: Gulačová architekt, s. r. o.

MYSLÍM SI, ŽE SOM VŠETKO SPLNILA

Bezkonkurenčne najstaršia obyvateľka petržalského Zariadenia opatrovateľskej služby na Mlynarovičovej, ale veľmi pravdepodobne aj Petržalky, ak nie rovno Bratislavy, sa narodila 14. júla 1919 v Orešanoch pri Hlohovci. Do Petržalky sa aj s manželom prisťahovala na prelome tisícročí. „Prišli sme do Bratislavy, aby sme boli bližšie k synom. Bývali sme spolu na Furdekovej ulici v Petržalke. Život sa

mi tu páči, lebo mám blízko svoju rodinu,“ zhodnotí s úsmevom. Mimochodom, slovo rodina vkladá takmer do každej odpovede. „Samozrejme, moja rodina je moje všetko,“ bez váhania odpovedá na otázku, či je niečo, čo má na svete najradšej. Dodajme, že 106-ročná Ida Gersová má dvoch synov, päť vnúčat, osem pravnúčat a jedného prapravnúčika.

STR. 7

NOVÝ DOMOV PRE MATKY S DEŤMI V NÚDZI

Samospráva prestavovala Zariadenie núdzového bývania a Útulok do nových priestorov, obyvateľom to prinesie viac komfortu.

STR. 6

HUDBA NA PAPIERI JE MŔTVA. OŽIJE, AŽ KEĎ JU ZAHRÁTE

„Často som prvý, kto tie noty drží po tristo rokoch opäť v ruke,“ hovorí hudobník Miloš Valent, ktorý pátra po dávno zabudnutej hudbe.

STR. 16 - 17

OPRAVA CHODNÍKOV POKRAČUJE TENTO ROK NA LÚKACH

V roku 2025 má mestská časť v pláne opraviť 60-tisíc m² asfaltu primárne v časti Lúky. | Foto: Ivana Vrabľová

Mestská časť Bratislava-Petržalka má v správe takmer 653-tisíc m² chodníkov, cca 467-tisíc m² komunikácií a 769-tisíc m² plochy verejných parkovísk. Ide primárne o komunikácie v areáli sídliskových vnútroblokov, ktoré od roku 2023 prechádzajú veľkou opravou v gescii samosprávy. Rozhodli o tom miestni poslanci, ktorí v rozpočte

na rok 2024 vyčlenili na opravu a údržbu komunikácií 3. a 4. triedy viac ako 3 milióny eur. Obnovu chodníkov v správe mestskej časti výrazne zefektívňuje práca vo vlastnej réžii petržalskej údržby. Len vlni do techniky investovala cca 1,2 milióna eur. Napriek tomu sa jej to oplatí viac ako dodávateľsky. „Dodávateľsky sa cena za štvorcový meter pohybuje zhruba

od 80 do 120 eur bez debarierizácie. Opravy vo vlastnej réžii nás vyjdú od 35 do 50 eur/m², čo sú zhruba polovičné náklady,“ argumentuje zástupca prednostu pre investície a dopravu Miestneho úradu Bratislava-Petržalka Miloš Holán. Vo výslednej sume sú započítané aj náklady na zamestnancov, materiál, stroje, pracovné prostriedky, servis, poisťky a školenia.

Desiatky rokov zanedbávania

Mestská časť odštartovala pilotný projekt veľkej obnovy chodníkov a ich príslušných plôch v roku 2023 v skúšobnom režime, kedy opravila viac ako 11-tisíc m². V roku 2024 už obnovila 48-tisíc m² asfaltu v miestnych častiach Dvory a Háje. Išlo o chodníky, ale aj areály verejných základných a materských škôl a detských ihrísk v jej správe. V roku 2025 má mestská časť v pláne opraviť 60-tisíc m² asfaltu primárne v časti Lúky – práce sú už hotové na Lúkach 1 a 2. Najväčšie opravy sa týkali dvoch vnútroblokov ulíc Smolenicka, Šintavská, Budatínska, Brančská, Holíčska, Strečnianska a Znievska. Opravy sa realizujú aj v lokalite Lúky 3 – vo vnútrobloku medzi Znievskou, Lietavskou a Budatínskou. Aktuálny pokrok veľkej obnovy chodníkov v správe Petržalky samospráva aktualizuje na webe petrzalka.sk/chodniky.

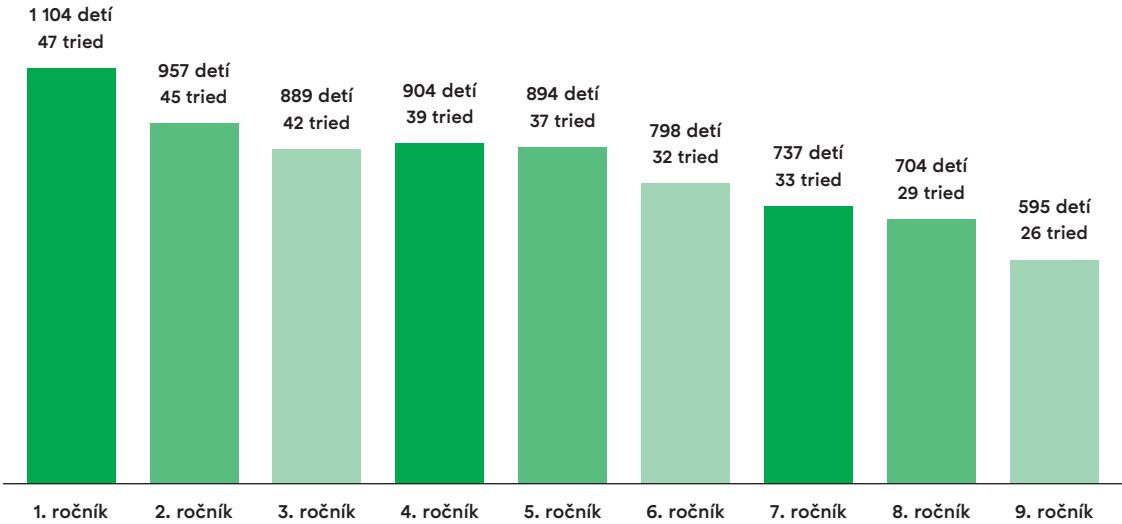
Mária Halašková

ŠKÔLKARI Z MŠ ŠEVČENKOVA BUDÚ V TEPLE

Od augusta začali zatepľovacie práce na Materskej škole Ševčenkova. Celý projekt vyjde petržalskú samosprávu na takmer 338-tisíc eur, z čoho viac ako 287-tisíc eur je hrađených z externých zdrojov – z dotácie Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR. Práce by mali trvať 16 týždňov, čo znamená, že deti navštevujúce túto škôlku budú od začiatku školského roka fungovať v mierne obmedzenom režime.

Silvia Šimeková

VEREJNÉ PETRŽALSKÉ ŠKOLY V ČÍSLACH ŠKOLSKÝ ROK 2025/2026

V základných školách zriaďovaných MČ Bratislava-Petržalka je dokopy 7 582 detí, 330 tried z toho 130 detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v 20 triedach na 3 základných školách.

VOĽBY DO ORGÁNOV SAMOSPRÁVY OBCÍ

doplňujúce voľby starostu Mestskej časti Bratislava-Petržalka

KEDY

sobota 6. septembra 2025 od 7:00 do 22:00

KDE

Oznam o konaní volieb s informáciou o vašej volebnej miestnosti vám bol doručený do poštovej schránky. Zoznam volebných miestností nájdete aj na webe volby.petrzalka.sk.

DÔLEŽITÉ

V doplňujúcich voľbách starostu mestskej časti Bratislava-Petržalka musíte voliť len v okrsku, do ktorého patrí vaša adresa, hlasovacie preukazy sa nevďávajú.

volby.petrzalka.sk

tel. č.: +421 2 68 288 822, +421 2 68 288 808, +421 2 68 288 821

e-mail: organizacne@petrzalka.sk

KANDIDÁTI NA STAROSTU

Ing. Ján Hrčka
Nezávislý

JUDr. PhDr. Ing. Juraj Mravec
PhD., MBA
Nezávislý

POPLATKY NA ÚRADE UHRADÍTE AJ CEZ PLATOBNÝ KIOSK

Správne poplatky (napríklad poplatok za uzavretie manželstva, potvrdenie o pobyte, vyhotovenie duplikátov matričných dokumentov či osvedčenie fotokópií) môžu obyvatelia na miestnom úrade v Petržalke uhradiť aj cez platobný kiosk. Nájdú ho v priestoroch referátu matriky a ohlasovne pobytu na prízemí. Dondávna bola platba správnych poplatkov možná iba v pokladni.

Platobný kiosk vyvinul referát inovácií miestneho úradu a funguje cez interný systém. Ten je viazaný na lístok vygenerovaný pri vstupnom turnikete.

Lístok obsahuje QR kód, ktorý treba naskenovať v kiosku a po

uhrazení poplatku sa preukázat potvrzením o platbe. Vďaka zdigitalizovaniu platby si matrika môže viesť prehľadnejšiu evidenciu administratívnych úkonov.

Do budúcnosti by mali v kiosku pribudnúť možnosti platby ďalších úkonov, aj takých, ktoré sú viazané na variabilný symbol. K nim patria napríklad rybárske lístky. Okrem toho je v pláne aj inštalácia zariadení vyvolávacieho systému, ktoré by určovali poradie klientov, ako to bežne funguje v klientských centrách alebo na pošte.

Mária Halašková

PITNÉ FONTÁNKY PRIBUDLI V ĎALŠÍCH LOKALITÁCH

V Petržalke aktuálne funguje už 20 pitných fontánok. | Foto: Ivana Vrabľová

Obyvatelia a návštevníci Petržalky sa môžu osviežiť v piatich nových pitných fontánkach z dielne petržalských makáčov. Toto leto pribudli na Bradáčovej, Humenskom námestí, Röntgenovej, Šášovskej a na kontajnerových toaletách na Veľkom Draždiaku.

Projekt pitných fontánok rozbehla mestská časť ešte v lete 2023. Namontované sú primárne

na odovzdávacích staniciach tepla spoločnosti Veolia. Všetky komponenty, z ktorých sú zhotovené, sú z certifikovaných, zdravotne nezávadných materiálov. V Petržalke ich na rôznych miestach – najčastejšie však pri detských ihriskách – nájdete už sedemnásť, plus tri pôvodné na Petržalskom korze.

Martina Štefániková

INZERCIA

OČNÁ OPTIKA doctor optic

NOVÁ OČNÁ OPTIKA
UŽ AJ V PETRŽALKE

**MERANIE
ZRAKU
ZADARMO**

OC DANUBIA
PETRŽALKA

ZĽAVA 40% NA MULTIFOKÁLNE SKLÁ
ŠIROKÝ VÝBER RÁMOV
PRVOTRIEDNA STAROSTLIVOSŤ

OPTIKADROPTIK DR.OPTIK_SK 0947 955 200 WWW.DROPTIC.SK

DRAŽDIAK NEBUDE OHRAZENÝ

Architektonicko-krajinárska štúdia ukazuje predstavy architektov o tom, ako by mohol v budúcnosti vyzerat' Veľký Draždiak. „*Nejde o záväzný dokument, iba o možnosti, ktoré sa môžu, ale nemusia zrealizovať,*“ upozorňuje samospráva.

Na júnovom zasadnutí petržalského zastupiteľstva miestni poslanci schválili zámer samosprávy kúpiť od štátneho podniku Lesy SR značnú časť pozemkov okolo Veľkého Draždiaka i pod jeho hladinou. Podľa predbežne vyčíslenej sumy by to mestskú časť malo stáť viac ako 3 milióny eur.

Tento krok samosprávy bol len logickým vyústením revitalizačných aktivít, ktoré samospráva realizuje v okolí obľúbeného štrkoviska už niekoľko rokov. Okrem (zdanlivo) „menších“ investícií do zveľaďovania okolia jazera – ako je zatrávnenie časti pobrežných pláží s automatickou závlahou, postupné dopĺňanie nového dreveného mobiliáru (prezliekacie kabíny a ležadlá) či pitných fontánok, inštalácia tieniacich plachiet a vybudovanie troch kontajnerových verejných toaliet – v roku 2023 sa rozhodla samospráva investovať 2 milióny do kúpy areálu Tenisového klubu Slávia Právník v blízkosti južnej pláže jazera. Športová hala, ktorá je súčasťou areálu sa v súčasnosti rekonštruuje, mestská časť na to využila externé zdroje vo výške 2,05 milióna eur z Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR. V blízkosti areálu na prenajatých pozemkoch mestská časť zároveň koncom roka 2024 „postavila“ nafukovaciu halu s ľadovou plochou – funguje v podstate celoročne.

Realizácia zmien v jednej z najobľúbenejších lokalít Bratislavy neprebíha náhodne. Petržalka sa riadi nielen požiadavkami obyvateľov, ale námetu na zlepšenia si overuje aj v architektonicko-krajinárskej štúdii, ktorú pre mestskú časť vypracoval architektonický ateliér **Gulačová architekt, s. r. o.**

Predstavy architektov

„Táto architektonicko-krajinárska štúdia vznikla v prvom rade z dôvodu určenia, respektíve potvrdenia umiestnenia funkcií, ktoré sú v okolí jazera už teraz. Súčasne sme pripravení aj na situáciu, keď sa objaví vhodná výzva, z ktorej prostriedky by sa dali použiť na revitalizáciu Veľkého Draždiaka. Napríklad nórske fondy umožňujú žiadať o peniaze aj s takýmto projektom,“ vysvetľuje vedúca oddelenia život-

Architektonicko-krajinárska štúdia ukazuje predstavu architektov o možnostiach, ako by mohlo okolie Veľkého Draždiaka niekedy v budúcnosti vyzerat'. | Vizualizácia: Gulačová architekt, s. r. o.

Štúdia potvrdzuje aktuálne rozdelenie územia okolo Veľkého Draždiaka podľa funkcií, na ktoré majú slúžiť. Na vizualizácii hygienické zariadenia. | Vizualizácia: Gulačová architekt, s. r. o.

ného prostredia a územného rozvoja **Miriám Kamhiyehová**.

Štúdia ukazuje predstavu architektov o možnostiach, ako by mohlo okolie Veľkého Draždiaka niekedy v budúcnosti vyzerat'.

No napriek tomu, že je spracovaná pomerne detailne, Kamhiyehová zdôrazňuje, že z hľadiska budúcej podoby Veľkého Draždiaka **nejde o záväzný dokument**. „Pre nás je to pracovný materiál, ktorý v prvom rade rieši koncepciu funkcií jednotlivých brehov a definuje, na čo majú slúžiť – či na občerstvenie, rekreáciu, šport, hygienu alebo si majú zachovať nedotknutý, prírodný charakter,“ objasňuje.

Dodáva tiež, že štúdia je už teraz nápomocná napríklad pri posudzovaní nových prenájmov. „Ak sa niekto uchádza o prenájom miesta pre bufet alebo napríklad požičovníu športového náradia, vieme mu presne povedať, kde takéto zariadenia môžu

byť – a to aj z hľadiska legislatívy, teda územného plánu a ďalších právnych úprav,“ upresňuje.

Jednotný dizajn

„Niektoré návrhy sa nám páčia, vieme si v budúcnosti predstaviť ich realizáciu. Takými sú napríklad workoutové ihrisko pri Šutrovke, teda v lokalite, kde už predtým fungovalo, alebo časť, ktorá by mala ostať zachovaná ako prírodné územie bez pláží či športovísk, určená na hniezdenie vtákov a pre ďalšie živočíchy. Jedným zásahom by mohla byť lávka, ktorou by mohli návštevníci do tohto územia vstúpiť – takto je to napríklad v Prüger-Wallnerovej zábrade pri Horskom parku v Starom Meste,“ približuje **Lucia Končal Klinková**, vedúca referátu územného rozvoja a GIS. Štúdia ukazuje aj atraktívne možnosti rozšírenia existujúceho detského ihriska, vežu pre záchranárov či drevený chodník na vode.

Pravidelní návštěvníci Veľkého Draždiaka si určite všimli zmenu vzhľadu starých bufetov, ktoré sa pretransformovali na stavby zodpovedajúce súčasným trendom. „V podstate aj toto upravuje táto štúdia. Cieľom je jednotný alebo príbuzný dizajn. Dnes už povolenia vydáme len s tým, že prípadní noví záujemcovia dodržia nastavené architektonické pravidlá,“ vysvetľuje Končal Klinková.

Zachovať genius loci

Ambíciou mestskej časti je „zorganizovať“ okolie jazera tak, aby si každý našiel svoje miesto. „Veľký Draždiak je rybársky revír, ten sa nedá len tak zrušiť – a ani to nechceme. Tento náš materiál by nám mal pomôcť v tom, aby sme občanom, ktorí chcú relaxovať, kúpať sa, ale aj rybárom, turistom a návštevníkom, ktorí si chcú len posediť pri kofole, umožnili stráviť čas bez zbytočných konfliktov a v pohode, ktorú toto prostredie ponúka“ upresňuje Kamhiyehová.

Za najdôležitejšie považuje zdôrazniť, že štúdia – aj mestská časť – počíta s tým, že územie Veľkého Draždiaka nebude ohradené. „Mestská časť chce zachovať genius loci Veľkého Draždiaka, jeho špecifickú atmosféru. Nič sa nebude obradzovať ani spoplatňovať – samozrejme, hovoríme teraz o pozemkoch, ktoré by mali byť majetkom mestskej časti. Chceme z toho urobiť oddychovo-relaxačnú lokalitu a prírodný ráz tam chceme zachovať,“ uzatvára.

Martina Štefániková

Detské ihrisko je súčasťou lokality už dnes. Jeho podoba sa v budúcnosti môže zmeniť. Vizualizácia: Gulačová architekt, s. r. o.

Celú nezáväznú architektonicko-krajinársku štúdiu od architektonického ateliéru Gulačová architekt, s. r. o. si môžete pozrieť na webe petrzalka.sk pod názvom ŠTÚDIA DRAŽDIAK: Ako by mohlo vyzerat’ petržalské more.

INZERCIA

PRÍĎTE NA KLASICKÉ JESENNÉ

DOSTIHY

06.09. 21.09.

www.zavodisko.sk

MATKY S DEŤMI V NÚDZI NÁJDU V PETRŽALKE BEZPEČNÝ DOMOV

Petržalská samospráva presťahovala Zariadenie núdzového bývania a Útulok do nových priestorov.

Priestory pre ľudí v núdzi prešli komplexnou rekonštrukciou. | Foto: Tatiana Šeliga

Sociálnu starostlivosť obyvateľom Petržalky zabezpečuje oddelenie sociálnych vecí miestneho úradu. V rámci portfólia služieb poskytuje aj prechodné ubytovanie – v **Útuku alebo Zariadení núdzového bývania** – a poradenstvo pre ľudí, ktorí sa ocitli v núdzi – prežívajú ťažkú životnú situáciu, prišli o strechu nad hlavou alebo sa potrebujú zorientovať vo svojej sociálnej situácii.

Vhodnejšie podmienky

Medzi najčastejšími prijímateľmi takejto pomoci sú osamelé matky alebo ženy ohrozené rodovo podmieneným násilím s deťmi, ktoré potrebujú nájsť útočisko v bezpečnom prostredí. Presne to poskytuje **Stredisko sociálnych služieb Petržalka** (SSS) v zariadení, ktoré vďaka komplexnej rekonštrukcii získalo novšie a krajšie priestory.

„Zariadenie núdzového bývania aj Útulok doteraz sídlili v spoločných priestoroch spolu so Zariadením opatrovateľskej služby, ktoré poskytuje služby prevažne seniorom. Z hľadiska prevádzky – iný denný režim, rozdielne potreby a aktivity – ako aj z hľadiska hygieny nebolo vhodné poskytovať prijí-

mateľom služieb tieto priestory naďalej,“ vysvetľuje riaditeľka SSS **Alena Kočnerová**.

Mestská časť sa preto rozhodla presťahovať zariadenia do nových priestorov, s vhodnejšími a prirodzenejšími podmienkami pre každodenné fungovanie rodičov s deťmi.

„Bezpečný domov je miesto, kde poskytujeme ubytovanie spravidla na tri mesiace, najviac však na deväť mesiacov v roku. Samozrejme, klientkam s deťmi nikdy neukončíme službu bez toho, aby mali vyriešené bývanie,“ zdôrazňuje Kočnerová.

V zariadení je k dispozícii sedem lôžok, ďalších jedenásť v útuku pre matky s deťmi. „Ne-*poskytujeme bývanie pre páry a úplné rodiny,*“ upozorňuje Kočnerová a dodáva, že služba je spoplatnená v zmysle cenníka. Plnoletí klienti zaplatia za deň 3,50 €, dieťa 1 €. „*Zájemkyne o služby Bezpečného domova sa môžu prihlásiť vyplnením žiadosti, ktorú nájdú na webe petrzalka.sk/sssp. Tlačivo je potrebné zaslať poštou alebo odovzdať osobne v centrále Strediska sociálnych služieb na Mlynarovičovej 23.*“

Rekonštrukciu a vybavenie nových priestorov financovala

mestská časť, jeden z petržalských zastupiteľov na ňu prispel z takzvaných poslaneckých priorít.

Priestor na aktivity i poradenstvo

Klientky zariadenia a útuku sa počas dňa venujú rôznym aktivitám. Zamestnanci ich vedú primárne k tráveniu času s deťmi – využiť môžu napríklad literárny kútik s bohatou ponukou rozprávkových kníh. Zároveň ich intenzívne pripravujú na to, aby po odchode zo zariadenia boli pripravené viesť plnohodnotný a nezávislý život. Pomáhajú im osvojiť si pracovné návyky a zručnosti,

orientovať sa na pracovnom trhu, pripraviť podklady na pracovný pohovor, ale napríklad aj plánovať výdavky a príjmy.

Petržalské sociálne oddelenie v rámci pomoci ohrozeným skupinám obyvateľov poskytuje nielen dočasné ubytovanie, ale celoročne podáva základné sociálne poradenstvo a sprostredkúva ďalšiu odbornú pomoc. Klienti v ťažkostiach môžu využiť aj služby bezplatnej **Petržalskej právnej poradne**, ktorá funguje každú stredu v čase 13:00 – 17:00 v priestoroch miestneho úradu.

Mária Halašková

V zariadení je k dispozícii sedem lôžok, ďalších jedenásť v útuku pre matky s deťmi. Foto: Tatiana Šeliga

Organizácie poskytujúce pomoc obetiam násillia

Krízové centrum Brána do života
+421 915 439 245 | branadozivota.sk

Fórum osamelých matiek – FOMa
Osuského 1/A, Petržalka | +421 903 314 136 | alonemothers.org

Pomoc obetiam násillia
nonstop linka: 0850 111 321 | pomocobetiam.sk | info@pomocobetiam.sk

OZ Pomoc ohrozeným deťom – Centrum NÁDEJ
nonstop linka: 0800 212 212 | cez víkendy aj nonstop linka dôvery
055/644 11 55 alebo 055/622 23 23 | centrumnadej.sk

Aliancia žien Slovenska
+421 903 519 550 | alianciazien.sk

106-ROČNÁ IDA GERSOVÁ: MYSLÍM SI, ŽE SOM VŠETKO SPLNILA

„Nepila som, nefajčila, nekávičkovala, nič som nepreháňala. Treba žiť striedmo, robiť a neleňovať a mať spokojný život,“ vypočítava Ida Gersová ingrediencie dlhovekosti. U nej zafungovali stopercentne. Teda, presnejšie, 106-percentne.

Bezkonkurenčne najstaršia obyvateľka petržalského Zariadenia opatrovateľskej služby na Mlynarovičovej, ale veľmi pravdepodobne aj Petržalky, ak nie rovno Bratislavy, sa narodila 14. júla 1919 v Orešanoch pri Hlohovci. (Len pre zaujímavosť, v ten istý deň prišiel v talianskej Parme na svet aj herec Lino Ventura.) Dá sa povedať, že bola plodom radosti a úľavy z konca 1. svetovej vojny, keďže prišla na svet deväť mesiacov po nej. „Rodičia boli roľníci, mali sme gazdovstvo,“ hovorí sympatická, čiperná dáma, ktorá – a nie je to klišé – na svoj vek nevyzerá fyzicky ani mentálne. „Mala som celkom pekné detstvo aj mladosť. Mali sme vždy všetko, čo sme potrebovali.“

Len málo je už dnes takých, ktorí môžu povedať, že prežili takmer celé moderné dejiny Československa – od jeho vzniku až po rozpad republiky. „Každé obdobie môjho života, každá doba mi niečo dala, aj niečo vzala,“ podotkne filozoficky. S rodinou prestáli časy hospodárskej krízy aj 2. svetovú vojnu. Keď vypukla, mala sotva dvadsať. „Spomínam si na tie časy veľmi dobre. Jedných priateľov nabáňali partizáni, druhých Nemci, nebolo to pekné obdobie. Som rada, že nežijeme vo vojne,“ zdôrazní.

Štvrtstoročie Petržalčankou

Keď sa vydala, presťahovala sa k Považskej Bystrici. „Žila som tam dvanásť rokov. Mój manžel bol učiteľ, ja som sa starala o deti. Keď deti vyrástli, zamestnala som sa na úrade. Pracovala som aj v rámci Červeného kríža a moja práca sa mi páčila, naplňovala ma,“ prezrádza.

Manžela po čase preložili do Siladíc neďaleko Hlohovca. „Tam

sme ostali dvadsať rokov. Neskôr som ochorela a nemohla som už pracovať, musela som zostať doma. Keď sme išli s manželom do dôchodku, presťahovali

„Veľmi rada som robila v zábrade, tiež som šila a strikovala. Potom prišli vnúčatá a pravnúčatá a na nič iné mi nezbýval čas,“ smeje sa.

bližšie k synom. Bývali sme spolu na Furdekovej ulici v Petržalke. Život sa mi tu páči, lebo mám blízko svoju rodinu,“ zhodnotí s úsmevom. Mímochodom, slovo rodina vkladá takmer do každej odpovede. „Samozrejme, moja rodina je moje všetko,“ bez váhania odpovedá na otázku, či je niečo, čo má na svete najradšej. Dodajme, že 106-ročná Ida Gersová má dvoch synov, päť vnúčat, osem pravnúčat a jedného prapravnúčika.

Treba mať vo všetkom mieru

„Dnešní ľudia nevedia, čo je strach a bieda, čo sme si prežili my. Myslim si, že dnešným ľuďom je veľmi dobre, mali by byť zodpovednejší, viac šetriť a myslieť na budúcnosť. Často mám pocit, že si nevážia, čo majú,“ glosuje stav súčasnej spoločnosti. Napokon, má s čím porovnávať.

„Mladým ľuďom by som odkázala, aby mysleli aj na budúcnosť, aby nebahardovali so svojím zdravím a aby šetřili energiami, lebo všetko je vyčerpatelné,“ pokračuje. „Treba, aby mali vo všetkom mieru. Rodičia by mali byť zodpovednejší a nemali by dať deťom všetko, na čo si zmyslia. Poznáte to porekadlo: Ohýbaj ma mamko, pokiaľ som ja Janko, keď ja budem Jano, neohneš ma mamko!“

Svoj dlhý život hodnotí s pokorou, ale hrdou. „Ja si myslím, že som všetko splnila. Rodina bola u nás vždy na prvom mieste. Robila som, čo som mohla, mám vydaté deti, vnúčence, pravnúčence a prapravnúčatko, som spokojná,“ zhrnie a ako bodku pridá túžobne: „Len nech to tak zostane.“

Martina Štefániková

Stošesťročná Ida Gersová má dvoch synov, päť vnúčat, osem pravnúčat a jedného prapravnúčika. | Foto: ZOS Petržalka

sme sa do Hlohovca, prežili sme tam takmer tridsať rokov,“ stručne zrekapituluje zásadné úseky života. Záluby? Aj na tie bolo miesto.

Do Petržalky sa presťahovali na prelome tisícročí. „Ja som mala 81 rokov a mój manžel osemdesiatšesť. Prišli sme do Bratislavy, aby sme boli

SOKOLY HOLUBY AJ LOVIA, ALE NAJMÄ ODSTRAŠIA

Sokoly sťahovavé, ktoré sa v druhej polovici júna „nasťahovali“ na dva petržalské paneláky, už vyleteli zo svojich umelo vytvorených hniezd. „Stali sa z nich voľne žijúce vtáky,“ hovorí **Ján Šenkýrik** zo združenia Falcon Wings, ktoré vtáčích dravcov do Petržalky priviezlo.

Šesť mladých sokolov – samcov i samíc – bolo v rámci projektu na ekologickú a prirodzenú reguláciu holubov v mestskej časti umiestnených na strechách bytoviek na Krásnohorskej a Andrusovovej ulici. Po štrnástich dňoch, ktoré strávili zatvorené v priestraných hniezdach, aby si privykli na okolie, ich sokoliari vypustili do voľnej prírody. Ešte ďalšie dva týždne však monitorovali, či je všetko v poriadku a sokoly prikrmovali – pre každý prípad, keby sa mladým a ešte málo skúseným dravcom nepodarilo uloviť si potravu vlastnými silami.

Teraz sa už sokoly musia o seba postarať sami. „Keďže sa skončilo obdobie kŕmenia, na strechu sa už nevracajú, ale je vysoký predpoklad, že zostali v lokalite. To bol aj dôvod, prečo sme ich umiestnili v takom vysokom počte,“ vysvetľuje Šenkýrik.

Vtáky lovia v rádiuse 10 kilometrov, o ich prítomnosti informujú nielen obyvatelia – fotografiami a videami – ale aj samotní sokoliari. „Nemajú GPS, to by sa veľmi predražilo, pozorujeme ich ďalekohľadmi. Samozrejme, keďže sme ich v Bratislave vypustili sedemnást, nedokážeme povedať, že ide práve o petržalských sokolov. Vidíme však, či majú na nose krížok a podľa toho vieme, že sú naše,“ približuje. Šenkýrik verí, že sa sokoly v Petržalke udomácnia – tak ako sa to podarilo v iných mestách – a založia vlastnú populáciu. „Ak bude mierna zima, je pravdepodobné, že tu aj prezimujú. Zvyčajne si hľadajú útočisko v opustených halách, v Petržalke by im mohla poslúžiť napríklad stará Matadorka.“

Spevavce nelovia

Aj keď sa petržalská sokolia hliadka stretla s veľmi dobrým ohla-

som, objavili sa aj negatívne reakcie. Poukazovali predovšetkým na to, že ide o nehumánny spôsob regulácie holubov. „Zdôrazňujem, že nejde o cieľný odchyt holubov pomocou dravcov, ale vsunutie umelo odchovaného sokola sťahovavého, ktorý sa stane voľne žijúcim živočíchom a vrcholovým predátorom holu-

o ne ostatné mestské vtáctvo ako straky a vrany,“ hovorí sokoliar, ktorý upokojuje aj obavy z negatívneho ovplyvnenia biodiverzity zavlečením nepôvodného druhu. „Nakoľko ide o pôvodný druh, ktorý u nás bežne žije, a to aj v mestskom prostredí, biodiverzita nie je nijako narušená. Práve naopak

dravcom ako jastrab kerahulec či sokol myšiar. Veľmi nebezpečné pre drobné spevavce sú kerkavcovité vtáky ako vrana, straka, havran, ktoré sú schopné nielen loviť tieto chránené spevavce, ale aj vykrádať ich hniezda,“ opisuje Šenkýrik.

Ako dodáva, je známe, že kerkavcovité vtáky sa nemajú rady s dravcami, „preto práve prítomnosť sokolov v meste bude napomáhať ochrane chránených spevavcov a drobného vtáctva“.

Prevoz či holubníky?

Petržalka nie je jedinou mestskou aglomeráciou, ktorá bojuje s premnožením holubov. Existuje viacero spôsobov, ako populáciu týchto vtákov regulovať. Niektorí odporúčajú odchyt a prevoz na iné miesto, no to má vzhľadom na zvyk holubov vracat' sa do starého domova len chabé účinky. Ďalšou sú mestské holubníky, kde sa holubom cielene vymieňajú oplodnené vajčka za umelé. Podľa skúseností z Brna ide o pomerne nákladný spôsob – vybudovanie holubníka vyjde na zhruba 5 700 €, ročná prevádzka na ďalšie štyri tisíciky. „A keďže im beriete o oplodnené vajcia, myslím si, že aj humánnosť je diskutabilná,“ zamýšľa sa Šenkýrik.

Sokolie hliadky v Petržalke sú hradené z poslaneckých priorít **Lenky Milinckej** a **Juraja Valocsa**, jedno hniezdo aj s opereniami a starostlivosťou stálo 5 000 €. Petržalka o projekte diskutovala aj s podpredsedom bratislavskej župy **Martinom Kuklovským**, ktorý sa špecializuje na „zelené témy“. „Využitie sokolov v Bratislave ako prirodzených predátorov holubov navrhli odborníci zo Štátnej ochrany prírody už v roku 2006. Preto nemáme pochybnosti o vhodnosti,“ uzatvára Šenkýrik.

Martina Štefániková

„Biodiverzita nie je nijako narušená, ide o pôvodný druh,“ vyvracia obavy z negatívneho dosahu petržalských sokolov Ján Šenkýrik. | Foto: Tatiana Šeliga

bov v meste, do ekosystému. Tým pádom sa stane lokalita pre holuby nevhodná,“ vysvetľuje Šenkýrik.

Samozrejme, ako dravec bude sokol holuby aj loviť, no nie pre zábavu, ale z potreby nasýtiť sa. Predstava, že sa budú po Petržalke považovať mŕtvokly holubov, je teda neopodstatnená. „Zvyšky ulovených holubov sú zanedbateľné, postará sa

posilniť to populáciu chráneného sokola sťahovavého, ktorého spoločenská hodnota je približne 5 000 €,“ uvádza.

Na pochybnosti, či sokoly neovplyvnia aj počty drobných mestských spevavcov, odpovedá: „Sokol sťahovavý loví výlučne za letu. Drobné mestské vtáctvo sa zdržuje prevažne v kríkoch a mestskej zeleni, ktoré mu poskytujú úkryt proti bežným mestským

ZAČALA SA OBNOVA ĎALŠEJ ŠPORTOVEJ HALY. OTVORÍ SA O ROK

Začiatkom augusta odštartovala komplexná obnova Športovej haly Draždiak. Vlastníctvo niekdajšieho areálu TJ Slávia Právník prinesie obyvateľom ďalšie nové verejné športoviská a samospráve aj možnosť „starť sa“ do okolitej výstavby.

Zámer odkúpiť tenisový areál TJ Slávia Právník pri Veľkom Draždiaku schválili miestni poslanci ešte koncom roka 2023. Petržalka vďaka tomu za výhodnú sumu 2 milióny eur získala nielen lukratívne pozemky a objekty s potenciálom rozvoja verejnej športovej infraštruktúry, ale aj možnosť regulovať developerskú výstavbu v danej lokalite.

Súčasťou areálu je päť vonkajších a tri vnútorné tenisové kurty v hale, budova s nebytovými priestormi, reštaurácia či ubytovňa, ktorú samospráva plánuje v budúcnosti využívať na nájomné bývanie pre zamestnancov mestskej časti. K areálu prislúcha aj časť nábřežia.

Ekonomická aj ekologická

Niektoré základné opravy nevyhnutné pre aspoň čiastočné využívanie rozľahlého areálu zrealizovala mestská časť už na jar 2024. Komplex si vyžiadala najmä kompletnú výmenu osvetlenia za úspornejšie LED svietidlá plus čiastočné úpravy exteriéru.

Ukutočnené práce však na plnohodnotné fungovanie zďaleka nestačia, aby objekt mohol poskytnúť naozaj široké zázemie pre športujúcu verejnosť i kluby, je nevyhnutná rozsiahla rekonštrukcia. Petržalka aj v tomto prípade ostala verná šetreniu svojho rozpočtu a poobzerala sa po externých zdrojoch. Úspešne – v júni 2024 uspela vo výzve vyhlásenej Slovenskou inovačnou a energetickou agentúrou (SIEA) a získala dotáciu vo výške viac ako 2,05 milióna eur.

Celkové náklady na rekonštrukciu sú odhadované na vyše 2,5 milióna eur. Z mimorozpočtových zdrojov budú realizované najmä práce, ktorých výsledkom má byť zníženie energetických nárokov budovy. V tejto súvislosti samospráva naplánovala výmenu zatepľovacieho systému, obvodového plášťa a strechy, výmenu

Celkové náklady na rekonštrukciu haly Draždiak sú odhadované na viac ako 2,5 milióna eur, vyše 2 miliónov Petržalka uhradí z externých zdrojov. | Foto: Tatiana Šeliga

okien, zmenu spôsobu vykurovania budovy z plynových na tepelné čerpadlá, a tiež obnovu vzduchotechniky – tá nová bude disponovať rekuperáciou tepla a chladením.

Časová os

- **September 2023:** Miestne zastupiteľstvo odsúhlasilo zámer mestskej časti odkúpiť areál TK Slávia Právník za 2 milióny eur, posledná splátka bude uhradená do 31. 1. 2026.
- **Jún 2024:** Mestská časť uspela vo výzve vyhlásenej Slovenskou inovačnou a energetickou agentúrou (SIEA), v rámci ktorej získala finančný príspevok viac ako 2,05 milióna eur. Samospráva odhadla sumu za celkovú rekonštrukciu na 2,5 milióna eur.
- **Jar 2024:** Realizácia základných opráv komplexu – výmena starého osvetlenia za úspornejšie LED svietidlá, nový antukový povrch na vonkajších dvorcoch, zatravnenie areálu zo strany jazera, inštalácia pitnej fontánky.
- **August 2025:** Začiatok komplexnej obnovy objektu, ktorej súčasťou bude zateplenie obvodového plášťa, nová strecha, výmena otvorových konštrukcií, vykurovacieho systému, chladenia a vetrania, systému prípravy teplej vody, debarierizácia objektu, výroba tepla tepelným čerpadlom.

Tu sa však ekologické – a ekonomické – riešenia v rámci obnovy areálu nekončia. Podobne ako na Petržalskej plavárni, aj na Športovej hale Draždiak mestská časť počíta s inštaláciou fotovoltaických panelov na streche budovy. Obnovená bude aj elektroinštalácia s osvetlením haly a spoločných priestorov.

Z vlastných finančných zdrojov mestská časť zafinancuje výmenu jestvujúceho športového povrchu určeného len pre tenis za povrch vhodný na multifunkčné športové využitie.

Hotová by mala byť o rok

Obnova areálu začala 4. augusta, stavebné práce by mali byť ukončené v júli 2026.

„Primárnym cieľom projektu je znížiť spotrebu energie v hale o 62 percent a produkciu CO₂ o 76 percent,“ zdôrazňuje zástupca prednostu pre investície a dopravu **Miloš Holán**. Petržalka chce tak zlepšiť športové a komunitné služby, poskytnúť moderný priestor a podporiť záujem o šport a zdravý životný štýl nielen obyvateľov Petržalky.

Po komplexnej rekonštrukcii Športovej haly Prokofievova, vybudovaní celkom novej multifunkčnej športovej haly na Pankúchovej a otvorení nafukovacej haly Veolia Aréna Draždiak využívanej primárne pre korčuliarov a hokejistov, je Športová hala Draždiak už štvrtou veľkou investíciou petržalskej samosprávy v oblasti rozšírenie možností športového využitia pre verejnosť.

Silvia Šimeková

PRÍRODA NIE JE MODELKA A NEBUDE NIKDY ROBIŤ TO, ČO CHCETE

Dokument Divoká príroda Slovenska momentálne čaká na svoje pokračovanie. Rozhodnutie prišlo po úspechu prvej časti a svetoznámy britský cestovateľ a milovník prírody, **Nigel Marven**, si natolko oblúbil Slovensko a našu prírodu, že sa rozhodol pokračovať v natáčaní. S producentom, **Milanom Kányom**, sme sa porozprávali o tom, ako vzniká druhá časť a na čo všetko sa diváci môžu tešiť.

Čo vás priviedlo k tomu, aby ste natočili pokračovanie filmu Divoká príroda Slovenska?

Po premiére Divoké Slovensko s Nigelom Marvenom, ktorá bola odvysielaná 1. januára 2024 na Dvojke, sme boli príjemne prekvapení obrovským úspechom projektu. Dokument si pozrelo v premiére a v repríze 320-tisíc divákov s 9-percentným podielom na trhu. Film o filme videlo v premiére a v repríze 264-tisícdivákov s 8-percentným podielom na trhu. Stal sa tak najúspešnejším dokumentom v histórii Dvojky. Rovnako ohlas verejnosti, hlavne na sociálnych sieťach, bol úžasný. V návale tejto pozitívnej energie sa Nigel Marven rozhodol, že si Slovensko zasluži nakrútiť pokračovanie. A tak sme sa do toho začiatkom roka 2024 pustili.

Môžete prezradiť, o čom bude druhá časť?

V prvom filme sme viacero zaujímavých druhov kvôli obmedzenému časovému rozsahu nemohli ukázať, a preto nebolo ťažké dať dokopy obsah pre ďalší diel. Napriek tomu, že Slovensko nie je veľká krajina, naša príroda svojou biodiverzitou patrí medzi perly Európy. Druhá časť bude cestou Nigela Marvena po Slovensku v priebehu štyroch ročných období, pričom ukáže typické zaujímavosti prírody v jednotlivých obdobiach. Sme za polovicou nakrúcania, preto môžeme naznačiť, že sa diváci môžu tešiť na fantastické príbehy a zábery rysov, roháčov, vlkov a veľa iného. Rozšírili sme slovenský tím, aktuálne máme až osem kameramanov, ktorí sa snažia získať

Zľava Milan Kánya a Nigel Marven, Velické pleso, Vysoké Tatry. | Foto: Archív N. M.

najlepšie zábery, aby sme priniesli divákovi na celom svete nezabudnuteľný zážitok.

Kedy si dokument budeme môcť pozrieť? Máte už konkrétny termín?

Termín premiéry je plánovaný na prelom rokov 2025-2026, resp. na začiatok roka 2026. Konkrétne detaily budeme včas zverejňovať na sociálnych sieťach projektu.

Je natáčanie takéhoto filmu časovo náročné?

Rovnako ako na prvý dokument, aj na tento sme si na tvorbu vyčlenili dva roky. Pri natáčaní prírody nikdy nemáte istotu, či sa vám podarí nakrútiť to, čo si naplánujete. Príroda nie je modelka a nebude nikdy robiť to, čo chcete, ako chcete a už vôbec nie, kedy chcete. Väčšinou je to presne naopak a to, čo si naplánujete, musíte prispôsobiť nečakanej zmene počasia a podobne.

V dnešnej dobe sa nám každý rok stane, že príroda a procesy v nej sa dejú skôr alebo neskôr ako je bežné, preto plánovať natáčanie konkrétnych vecí je ako veštenie z krištáľo-

vej gule. Môžete len dúfať, že nepríde jar o mesiac skôr ako bežne a ak trafíte správne obdobie, tak zvieratá, ktoré chcete zachytiť, si povedia, že dnes nebudú na typickom mieste, kde boli týždeň predtým a podobne. Šťastie je veľmi dôležité, ale na toho, kto chce a snaží sa, sa skôr či neskôr nalepí.

Podarilo by sa takýto projekt realizovať aj bez podpory komerčných partnerov?

Bez našich partnerov by sme nemali na Slovensku žiadnu šancu takýto projekt realizovať. Sme naozaj z celého srdca vďační za ich podporu. O to viac si ceníme, že Veolia spolu s VÚB bankou pokračujú v partnerstve aj pri druhej časti. Je to pre nás signálom, že naša spolupráca bola obojstranne uspokojená a veríme, že to tak bude aj tentoraz. Máme overený koncept, skvelý tím, úžasných partnerov, našu nádhernú prírodu – to všetko spolu rovná sa úspešný film.

Lucia Burianová,
Veolia Energia Slovensko, a.s.

AKO SA PRIPRAVIŤ NA VYKUROVACIU SEZÓNU?

Letné mesiace využívajú výrobcovia a dodávatelia tepla na pravidelné kontroly a údržbu. V lete, kedy je odber tepla nižší, sa realizuje časovo náročná údržba a investuje sa do energeticky efektívnejších zariadení. Zároveň v tomto období prebieha príprava na ďalšiu vykurovaciu sezónu.

Aké úkony zabezpečí výrobca tepla a ako by mal bytový dom pripraviť správca? Ako sa môžu na vykurovaciu sezónu pripraviť domácnosti?

VÝROBCA A DODÁVATEĽ TEPLA

- ▶ kontrola tepelno-technických zariadení v celej sústave centrálného zásobovania teplom (CZT)
- ▶ oprava, alebo výmena všetkých zariadení, ktoré môžu znížiť spoľahlivosť dodávky tepla
- ▶ rekonštrukcia odovzdávacích staníc tepla (zariadenie medzi kotolňou a bytovým domom)
- ▶ kontrola a modernizácia tepelných rozvodov (po päť bytového domu)

SPRÁVCA BYTOVÉHO DOMU

- ▶ kontrola tlaku vykurovacej sústavy v bytovom dome
- ▶ kontrola poistných ventilov
- ▶ odstránenie netesností vo vykurovacej sústave bytového domu
- ▶ otvorenie a kontrola priechodnosti uzatváracích armatúr (päta domu, stúpačkové uzávery ústredného kúrenia)
- ▶ informovať obyvateľov bytového domu o legislatívnom rámci pre začiatok vykurovacej sezóny
- ▶ informovať obyvateľov o otvorení ventilov/hlavíc na radiátoroch v jednotlivých bytoch a odvzdušniť sústavu

DOMÁCNOSTI

- ▶ otvorenie ventilov/hlavíc na radiátoroch na najvyšší číselný stupeň
 - zvýšenie životnosti ventilov, eliminácia vplyvu nečistôt v systéme
 - dôležité pri dopĺňaní tlaku a odvzdušnení vykurovacej sústavy správcom
- ▶ očistenie radiátorov (prach na radiátore môže znížiť schopnosť prenosu tepla)
- ▶ nahlásenie netesností, problémov pri manipulácii s bytovými uzávermi, či stúpačkovými ventilmi správcovi bytového domu (prevencia neželaných havarijných odstávok)

www.veoliaenergia.sk

10. ROČNÍK BEACH BALONS CUP A PETRŽALSKÁ PLÁŽOVKA S PODPOROU NADÁCIE VEOLIA SLOVENSKO

Plážová hádzaná ako dynamický a atraktívny šport zažíva v posledných rokoch významný rozmach. S rýchlym tempom, akrobatickými prvkami a letnou atmosférou si získava čoraz viac priaznivcov po celom svete. Významným míľnikom pre tento šport je jeho plánovaný vstup do programu letných olympijských hier v budúcnosti, čo ešte viac podporuje jeho rast a popularitu.

Na Slovensku sa dlhodobo buduje silná komunita plážových hádzanárov a hádzanároek. Dôkazom sú aj dva významné letné turnaje, ktoré každoročne prilákajú množstvo tímov a fanúšikov – **Beach Balons Cup** a **Petržalská plážovka**. Obľúbené letné podujatia tento rok podporila aj **Nadácia Veolia Slovensko**.

Beach Balons Cup oslávil jubileum – na Tematínskej 10 sa konal už jeho 10. ročník. Turnaj je zaradený medzi medzinárodné EBT podujatia (European Beach Handball Tour) a patrí medzi najprestížnejšie na Slovensku. Na turnaji sa predstavilo 15 tímov (9 mužských a 6 ženských). Napriek

Hráči plážovej hádzanej v plnom nasadení. | Foto: Matej Bruchala

absenciou zahraničných družstiev, mal turnaj medzinárodný rozmer vďaka rozhodcom z Českej republiky.

Víťazi Beach Balons Cup

Ženy: **Tím slovenskej reprezentácie**

Muži: **Karpatskí rytieri**

turnaji sa predstavilo 10 tímov (6 mužských a 4 ženské).

Víťazi Petržalská plážovka

Ženy: **Buchty**

Muži: **Balons Gang**

Popri hlavnom turnaji sa na Haanovej 52 uskutočnila aj Petržalská plážovka, ktorá si našla svoje stabilné miesto v letnom kalendári. Kapacita podujatia je obmedzená, aj tento rok sa ju podarilo naplniť maximum – na

Nadácia Veolia Slovensko dlhodobo prispieva k rozvoju komunit a športových aktivít. Vďaka tejto podpore bola zabezpečená organizácia, zázemie a kvalitný priebeh oboch turnajov.

Organizátori Beach Balons Cup

DOBROVOLNÍCI Z VEOLIE SKRÁŠŤOVALI PETRŽALKU

V spoločnosti Veolia Energia Slovensko sa počas leta každoročne koná ekologická a dobročinná aktivita s názvom **Ekotýždeň**. Sprevádzajú ju edukačné kampane, revitalizačné práce a exkurzie.

Tento rok sa skupina zamestnancov zúčastnila dobrovoľníckej aktivity v Petržalke.

Počas jedného doobedia skrásťli a vyčistili vyvýšené záhony na Vlasteneckom námestí.

Veríme, že spolupráca s mestskou časťou prinesie aj ďalšie možnosti na dobrovoľníckej aktivite, vďaka ktorým aj zamestnanci Veolie prispievajú k tomu, aby sa z Petržalky stalo krajšie a príjemnejšie miesto pre život.

Mária Hlaváčová,
Veolia Energia Slovensko, a.s.

Dobrovoľníci z Veolie pri čistení záhonov. | Foto: Veolia

ODSTÁVKY TEPLEJ VODY A KÚRENIA NA VAŠEJ ULICI?

Budte informovaní o prerušeních dodávky tepla a teplej vody na vašej adrese počas blížiacej sa vykurovacej sezóny.

Zaregistrujte sa na bezplatný odber informácií o odstávkach prostredníctvom SMS alebo e-mailovej správy.

veoliaenergia.sk

REGISTRÁCIA:

**VEOLIA
HĽADÁ**

NOVÝCH KOLEGOV!

Skupina Veolia Energia Slovensko zamestnáva približne 700 šikovných ľudí. Naším zamestnancom ponúkame nadštandardné pracovné podmienky a poskytujeme im zaujímavé benefity.

Strojník TEZ Elektrotechnik

Mechanik spaľovacích motorov

Projektový manažér junior

Ak máte záujem stať sa súčasťou Veolie, neváhajte nám poslať svoj životopis prostredníctvom portálu Profesia, kde nájdete aj ostatné voľné pozície.

Viac informácií o práci vo Veolii nájdete aj na našej webovej stránke **veoliaenergia.sk**

S VANDALMI VYBABRAL VIRTUÁLNOU REALITOU

„Snažím sa ľudí naučiť, aby sa pozerali na svet okolo seba s otvorenými očami,“ hovorí autor virtuálnych geolokačných hier z Petržalky **Jozef Hurtiš**.

Misia BS4, Zázračný kvet, Chodník tajomstiev a Zakliata rieka. To sú názvy štyroch jednoduchých virtuálnych geolokačných hier, ktoré si môžu zahrať rodiny s deťmi (ale pokojne aj dospelí hráči) v Bratislave – prvé tri priamo v Petržalke, posledná sa viaže k Jaroveckému ramenu.

Vyriešil miznúce tabuľky

Vytvoriť ich napadlo mladému vývojárovi z Petržalky, keď si spolu so sedemročným synom vyskúšal outdoorovú zážitkovú

hru Rusovská prišera (rovnako ako Príbehy pani Bratislavy, ju vytvorilo OZ Dobrí susedia) – a všimol si viaceré zádrhly.

„Podstatou týchto hier je, že chodíte v teréne a niečo hľadáte. Standardne sa to robí tak, že na rôzne miesta sa pripievnia tabuľky s otázkami alebo QR kódmi, ktoré vás nasmerujú na ďalšie stanovište,“ opisuje.

„Keď som tú hru bral, narazil som na problém, na ktorý narážajú v podstate všetci, ktorí takéto hry vytvárajú – a to, že tabuľky časom zničia vandali, schádzajú, alebo sa z nejakého dôvodu stanú neprístupné. No a tým pádom je hra nehrateľná,“ vysvetľuje.

Keďže sa mu však tento spôsob trávenia voľného času zapáčil, začal premýšľať, ako problém s miznúcimi tabuľkami vyriešiť. „Pracujem ako developer, voľba teda logicky padla na využitie technológií. Vytvoril som hru, pri ktorej netreba

nikde nič pripínať. Napasoval som ju na vybranú lokalitu a bráť si ju už len spustí na mobile cez webovú aplikáciu – a hrá.“

V danom priestore sa hráči orientujú pomocou hernej mapy; konkrétne úlohy sa zobrazia, keď prídu na miesto, s ktorým sú späté. Dejiskom jeho prvej hry, Zázračný kvet, sa stal Sad Janka Kráľa. „Ide o 250-ročný park, takže história tu dýcha z každého centimetra. Plus je tu zaujímavá architektúra, autori jednotlivých rekonštrukcií parku sa doslova vybrali s detailmi, preto o úlohy nie je núdza. Stačí len otvoriť oči a byť všímarý – a to je, mimochodom, aj cieľom mojej hry,“ vysvetľuje Hurtiš.

Dajú sa hrať opakovane

Väčšina hier sa odohráva v parkoch alebo prírodných kulisách – Zázračný kvet v Sade Janka Kráľa, Chodník tajomstiev v lesoparku Zrkadlový háj, Misia BS4 v okolí Múzea petržalského opevnenia. Každá hra má päť úloh a v priemere ju odohráte za 45 minút – v závislosti od rozlohy hracej plochy a, samozrejme, aj šikovnosti hráčov. K tomuto počtu úloh prišiel autor testovaním hier s kamarátmi a ich deťmi, cieľom bolo, aby sa zabavili, no nezačali sa nudiť.

Hra sa dá odohrať na jeden šup, ale aj rozdeliť na viac dní. „Otvorenú“ ju môžete nechať jeden mesiac. „Jedna z vecí, na ktorú

Geolokačné hry Jozefa Hurtiša prezradia hráčom netušené zaujímavosti z Petržalky. Foto: Martina Štefániková

som pri bráni klasických outdoorových hier narazil bola, že sú v podstate hrateľné len raz. Keď si ich zahráte, nemáte dôvod znovu riešiť úlohy, ktoré už poznáte,“ hovorí Hurtiš. Preto svoj koncept postavil na tom, že otázky v jeho hrách sa menia na dennej báze. „Na každý deň je vybraný nejaký set otázok. Konkrétne v Sade Janka Kráľa sú štyri sety, takže keď tam pôjdete aj štyri dni po sebe, vždy dostanete iné úlohy.“

Hry sú k dispozícii v štyroch jazykoch – po slovensky, nemecky, česky a maďarsky. Podkladom je rozprávkový (či špiónsky) príbeh – v textovej aj v hlasovej verzii – rozuzlenie príde s poslednou odpoveďou. Pred tvorbou hry sa Hurtiš vždy dôsledne pripraví, navníma lokalitu, naštuduje si zaujímavosti s ňou späté. Ako „zábavné fakty“ ich vkladá do otázok, aby sa hráči dozvedeli niečo nové.

Deväť hier, šesť miest

V tejto chvíli má Hurtiš na konte deväť hier v šiestich rôznych mestách, okrem Bratislavy

aj v Nitre, Trenčíne, Banskej Bystrici a v Košiciach – jednu vytvoril dokonca na objednávku pre učiteľku biológie a geografie z Prievidze, ktorá si ju vyžiadala ako náučno-zábavnú aktivitu pre svojich žiakov. Zatiaľ posledná hra, Chodník tajomstiev, je zameraná na faunu a flóru a zavedie hráčov do lesoparku Zrkadlový háj – končí sa pri úli vedľa Horárne Geju Dražďáka.

„Všetky hry som vytvoril v miestach, kde mám nejakých kamarátov alebo tam často chodím a sú to hry, ktoré najradšej hrám s priateľmi.“ Netvári sa, že objavil Ameriku, zbohatnúť sa na svojich hrách nechystá. „Robím to pre zábavu, je to nekomerčný projekt. Ale keď sa nájde niekto, kto by chcel hru na mieru, honoráru sa nebránim,“ hovorí Hurtiš so smiechom. Vy sa, každopádne, s jeho hrami môžete zabaviť zadarmo. Dostupné sú na webe geocitygame.com

Martina Štefániková

PETRŽALKÁ HOVORÍ SPAĽOVNI NIE, NO MÁ AJ OTÁZKY

Ešte na júnovom zasadnutí miestneho zastupiteľstva petržalskí poslanci vyjadrili v deklaratívnom vyjadrení nesúhlas so zámerom spoločnosti Slovnafť vybudovať veľkokapacitnú spaľovňu na spracovanie dovážaného komunálneho a nebezpečného odpadu na území hlavného mesta.

Poslanci argumentovali ochranou zdravia obyvateľov a nevhodným umiestnením spaľovne v už tak veľmi zaťaženom území z hľadiska kumulácie znečistenia ovzdušia z viacerých zdrojov. „Nesmieme dopustiť, aby bola prislúchajúca lokalita obťažovaná negatívnym dosahom činnosti spaľovne na kvalitu ovzdušia a spodných vôd,“ uvádza sa v dôvodovej správe.

Dosah na zdravie i dopravu

Najzávažnejšie výhrady má zastupiteľstvo voči neprimeranej kapacite spaľovne, zvýšeniu záťaže na životné prostredie a zdravie, nedostatočne zhodnotené dosahy v procese EIA, ako aj dopravnú záťaž. V prípade, ak Slovnafť potrebuje rekonštruovať starú spaľovňu pre svoje potreby tak, aby spĺňala nové normy, zastupiteľstvo žiada, aby sa nenavýšovala kapacita tejto, ani novej spaľovne, či aby sa nedovážal komunálny a nebezpečný odpad z ostatných štátov EÚ a ani z územia celého Slovenska.

Hoci bolo deklaratívne vyhlásenie schválené, nie všetci poslanci s ním súhlasili. Obhajoval ho najmä najsilnejší poslanecký klub Team Bratislava a Progresívne Slovensko, ktorému sa nepozdáva plánované navýšenie kapacity komerčnej spaľovne, jej umiestnenie, ani dovážanie odpadu do Bratislavy. Poukázal na to, že aj mnohé spaľovne v severských štátoch sú zatvárané, lebo nemajú čo spaľovať a tiež na to, že aj v Bratislave sa viac triedi a spracováva odpad na spaľovanie je menej.

Kde sa bude spaľovať

Iným poslancom však chýbala napríklad odborná diskusia k tejto téme – argumenty, že sa k tomu vyjadrovali miestne odborné komisie nepovažovali za dostatočné. Ďalších zaujímalo, kde sa bude spaľovať, ak sa už nebude dať skládkovať, pričom pripomenuli, že komunálny či priemyselný odpad nevieme spaľovať v existujúcich spaľovniach a kapacitách. Do pozornosti dali aj odpad z automobiliek v Bratislave, Trnave či Nitre, ktoré potrebujú odpad likvidovať ekologicky. Sú tiež presvedčení, že technológie sa za desať rokov pohli vpred.

Zámer na rokovaní obhajoval aj hovorca Slovnafťu **Anton Molnár**. Poukázal na odpa-

dový manažment a problém so skládkovaním, ale i to, že priemyselný či iný odpad nevie spracovať ani mestská firma OLO, ktorej spaľovňa je na pokraji životnosti a taktiež potrebuje modernizáciu. „Nemyslím si, že máte alternatívne riešenie do budúcnosti,“ poznamenal Molnár a zopakoval, že sú pripravení na dialóg.

Proti aj mesto

Zámer Slovnafťu vybudovať veľkokapacitnú spaľovňu odmietli aj bratislavskí mestskí poslanci. Vicestarosta Petržalky a mestský poslanec **Ján Karman** uviedol, že mestská časť vydala nesúhlasné stanovisko k realizácii projektu, rovnako predložila viaceré pripomienky k správe o jeho hodnotení.

„Aj keď väčšina ľudí má pri budovaní spaľovni záujem o zachovanie kvality ovzdušia, v prípade realizácie tohto projektu hovoríme o Žitnom ostrove, pod ktorým sa okrem iného nachádza vzácny a chránený zdroj pitnej vody, čo je v kontexte rizík absolútne nevhodná lokalita pre navýšovanie potenciálnej environmentálnej záťaže,“ podotkol Karman. Bývalému starostovi mestskej časti zase prekážalo, že nie je jasné, kto bude garantovať dodržiavanie noriem.

TASR

INZERCIA

ROZLÚČKA S LETOM

ĎAKUJEME VŠETKÝM PARTNEROM A VIAC AKO 15 000 USMIATYM ĽUĎOM ZA NEOPAKOVATEĽNÝ ZÁŽITOK

KÚZELNÍČKA SHOW
PETRA ŠESTÁKA

ZUZANA
MARTINKOVYCH

DANUBIA
HALO HALO

NAJVÄČŠIA
PENOVÁ
PÁRTY

KVAPKA KRVI MÔŽE
ZACHRÁNIŤ ŽIVOT
Darcom pripravilo bohaté
občerstvenie FINAL-CD

ORGANIZÁTOR
MAY AGENCY

PARTNERI PODIATIA
FINAL-CD
Hlavný domov
prirody a prírody

dupaik

PSS
PRÁCA SPOLOČNÁ
SPORTTELNA

TMR

Raiffeisen Bank

Mediálni partneri
vivo rádio

EP PETRŽALKÁ

Občerstvenie
ta3

Art Sound
Sound & Light Stage

KRMOSNET

SITA

euroawk
THE GREAT OUTDOORS

BURGER KING

Baby Balance

Sevt

NTS

Starbur

N

SPORT KIDS ACADEMY

BYE ACADEMY

psina život

LIGA PROTI RAKOVINE

BENU
Lekáreň

LaLand

DANUBIA

HALO HALO
MUSIC - DANCE - PERFORMANCE

15

HUDBA NA PAPIERI JE MŔTVA. OŽIJE, AŽ KEĎ JU ZAHRÁTE

„Hudba je len jedna. Všetky prívlastky sú len barličky,“ hovorí hudobník a medzinárodne známy lektor hry na barokových husliach a viole, Petržalčan Miloš Valent. | Foto: Real Music House

Na husle začal hrať ako šesťročný, keď ho mama zapísala do Ľudovej školy umenia (dnes ZUŠ). Od folklóru prešiel k vážnej hudbe, no viac než starí známi klasici ho zaujímajú autori, ktorí tým veľkým skladateľom robili, ako sa hovorí „křoví“. Jeho vášňou je totiž objavovanie hudby, ktorá stáročia odpočívala v múzeách, v archívoch. V 80. rokoch začínal v dnes už kultovom súbore Musica Aeterna, no takmer rovnako dlho má aj svoje vlastné zoskupenie, Solamente naturali, ktoré sa zameriava na stredoeurópsku hudbu 17. a 18. storočia. „Je to vzrušujúce, lebo v mnohých prípadoch som prvý, kto tie noty drží po tristo rokoch opäť v ruke,“ hovorí hudobník (a Petržalčan) a jeden z medzinárodne uznávaných lektorov hry na barokových husliach a barokovej viole **Miloš Valent**.

Keď sme si dohadovali stretnutie, napísali ste mi, že ste v Amerike, v Bostone. Čo ste tam robili?

Do Bostonu chodím od roku 1993. Každé dva roky je tam v júni veľký festival starej hudby a môj priateľ – lutnista Stephen Stubbs, ktorý tam žije, ma vždy zavolá, aby som si tam išiel zahrat'. Čo je rarita, lebo určite si viete predstaviť, že v Amerike majú dost' muzikantov. (Smiech.) Inak, raz sa mi tam stala zábavná historka: Po Mozartovi sa zachovali dva nástroje – husle a viola. Sú v múzeu v Salzburgu a robia s nimi po svete turné. Jeden rok ich priviezli práve na tento bostonský festival – a mne sa dostalo tej cti, že som si mohol na tej viole zahrat'...

... to musel byť úžasný zážitok! Mimo chodom – musíte sa s novým nástrojom zžiť, alebo je jedno, na aké husle či violu hráte, vždy je to rovnaké?

Určite nie, musíte si ten nástroj trochu ohmatať. A v tomto prípade to nebolo ľahké, keďže s tými nástrojmi chodí celá delegácia, šesť ľudí z múzea, a nedajú vám ich len tak bez dozoru, nemôžete s nimi odísť. Mne tú violu požičali vždy iba hodinu pred skúškou. Lenže mala nové struny a bolo ich treba dlho ladiť, aby si „zvykli“. Povedal som im teda, že si idem trochu zahrat' a začal som pobeťovať po paláci, kde bol koncert – a oni za mnou, všetci tí šiesti ľudia! Hrozne sa báli, aby sa tej viole niečo nestalo. (Smiech.)

Tento bostonský festival mám veľmi rád. Ako centrálny koncert tu vždy predstavia neznámu operu, a prezentujú ju v takom duchu, ako znela v čase svojho vzniku – teda pred dvesto-tristo rokmi. Parochne, kostýmy, dobové tance, mäkké svetlo... všetko je také ako kedysi.

A teda, aké to bolo kedysi, v čom sa vlastne tá „stará“ hudba odlišuje od „novej“? Lebo pre nás laikov je všetko staré – Bach, Mozart, Vivaldi aj ten neznámy autor.

Mám taký projekt, volá sa One Music, Hudba je len jedna. A tam je to vlastne vyjadrené všetko – že hudba je v podstate vždy iba jedna. Všetky tie prívlastky sú len barličky. Veď, keď vám poviem – Stravinskij –, vy si poviete, že je to moderná hudba – ale ona bola skomponovaná pred 100 rokmi. Takže, aj tá je už vlastne stará.

Vo všeobecnosti sa pojmom stará hudba označuje hudba zo 17. a 18. storočia. A z môjho pohľadu je stará hudba špecifická tým, že sa ju my, ktorí ju hráme, snažíme interpretovať „na starý spôsob“, akože sme historicky poučení, ako sa to hralo. Hoci to je tiež taký romantizmus, lebo vlastne nikto nevie, ako sa to hralo. (Smiech.)

Z niečoho ale asi vychádzate...

My sa pri interpretácii starej hudby snažíme vychádzať zo zápisov, ktoré si vtedy robili muzikanti – do nich si značili predstavu, ako by sa tie skladby mali hrať. A k tomu využívame inštrumentár nástrojov, ktoré sa vtedy používali.

Keď som pred 30-40 rokmi začínal so starou hudbou, mal som o jej interpretácii svoju predstavu a bol som striktný – veril som, že

len takto to je správne a nijako inak sa nemôže hrať. Ale teraz si to netrúfnem povedať. Uvedomil som si, že hudba, kým je na papieri, je vlastne mŕtva, neexistuje. Ožije až v okamihu, keď ju niekto zahrá. A ja nemôžem zakričať – ale veď to hrá zle! Každý má vyjadriť, ako to cíti. Medzi desiatimi interpretmi niečo znie bližšie k tomu zamýšľanému, niečo ďalej.

Odkiaľ získavate autentické nástroje?

Všetci hrajú na starých nástrojoch. Na stradivárkach sa hralo vtedy aj teraz. Len rozdiel je, že zvukové požiadavky v tých časoch boli úplne iné. Neboli veľké sály, alebo, nebodaj, outdoo-rové koncerty. Hralo sa maximálne v palácovej záhrade, ale to už musel byť veľký orchester, aby ho bolo počuť.

Barokové husle vyzerali síce úplne rovnako ako dnešné, ale boli ináč usporiadané. Boli spravené tak, aby v nich nebolo také napätie, aby neboli také silné. Preto, o sto rokov neskôr, sa začali husliam – my tomu hovoríme „vy-lamovať krky“ (krk – časť huslí, na ktorej je hmatník, pozn. aut.), aby ich zvuk získal na sile. Okrem toho sa začali používať kovové struny – my hráme na črevové. Dnes, keď chce mať niekto husle, zaujíma ho najmä to, ako ďaleko ten jeho hudobný šíp dostrelí. (Smiech.) My, naopak, hľadáme intimitu. Keby ste si tú istú skladbu vypočuli v prevedení moderného telesa a v našom, tak u nás nie je taká miera prehnanej vášnivosti. Hudba v našom podaní je tichšia, intímnejšia.

Aby ste starú hudbu mohli hrať, musíte ju asi najprv objaviť. Kde ju hľadáte?

V každom meste znela pred tristo rokmi krásna hudba. A, chvalabohu, zachovala sa v archívoch, múzeách. Niečo už je spracované, ale veľa toho ešte čaká na objavenie.

Napríklad ja už nejaký čas robím s muzikológmi na projekte UMA (Urbs Musicorum Archive), chodíme po mestských archívoch, múzeách a hľadáme staré hudobné zápisy. Doteraz sme zmapovali štyri mestá: Nitra, Trnava, Kežmarok, Liptovský Hrádok. Je to vzrušujúce, lebo v mnohých prípadoch som prvý, kto tie noty drží po tristo rokoch v ruke. Zahrám si to rovno na mieste...

...priamo v múzeu?

Samozrejme, musím si to zahráť, aby som vedel, o akú hudbu ide. A na základe toho si vyberám. A viete čo je na tom najkrajšie? Keď zahráme prvý koncert – lebo čo sme objavili, predstavíme najprv v tom konkrétnom meste –, tak tí ľudia ostanú úplne užasnutí, aká krásna hudba tam vznikala a vôbec o tom netušili. To bola pre mňa aj základná myšlienka – sprístupniť tieto veci, ale aj trochu pozdvihnúť lokálpatriotizmus ľudí, čo tam žijú.

Čiže vy hráte hudbu lokálnych skladateľov?

Pôvodne som chcel hrať iba autorov, ktorí v tých mestách pôsobili, ale všetci muzikológovia mi hovorili, že ten obraz by nebol správny, lebo tam musia byť aj veci iných skladateľov, tých veľkých, ktorých diela sa tam tiež hrali. Čiže keď sme mali koncert z archívu v Liptovskom Hrádku, nebol tam len skladateľ, ktorý sa spája s týmto mestom, ale aj Haydnova skladba, lebo jej opis sa našiel v archíve. Čiže je to taká zmes, obrázok kultúrneho života, ktorý v tom meste bol.

Miloš Valent

Narodil sa v roku 1960, vyrastal v Novej Dubnici, roky žije v Petržalke. Hru na husliach študoval na žilinskom konzervatóriu a bratislavskej VŠMU u **Bohdana Warchala**. Hrával v Lúčnici a vo folklórnom súbore Ifjú Szivek. V rokoch 1982 – 1998 pôsobil v súbore **Musica Aeterna**. V roku 1993 založil súbor **Solamente naturali**, ktorý sa zameriava najmä na barokovú hudbu interpretovanú na dobových nástrojoch. Spolupracoval so skladateľom **Vladimírom Godárom** a **Ivou Bittovou** na projekte *Mater*, s **Janou Kirschner** na albume *Moruša čierna*. So **Solamente naturali** nahrali hudbu do filmov **Martina Šulíka**, alebo do filmu **Alice Nellis** *Sedem zhavraných bratov*. So **Solamente naturali** získal Krištáľové krídlo za objavné nahrávky slovenských skladateľov Zmeskala a Hummela (2010), Radio_head award za CD *Collection Szirmay Keczer* (2014) a za CD *Thesaurus of Jewish Music* (2015) a v roku 2020 Cenu *Tatra banky* za CD *Musica Globus*.

Stala sa už niekedy z týchto zabudnutých autorov po tom, čo ste ju objavili, celebrita?

Ono sa to vlastne deje stále. Keď počúvate ich diela, zrazu je vám jasné, že aj oni patria do prvého rangu. Vždy sa nájde, ak aj nie nové meno, tak skladba, ktorá je na úplne inej úrovni – je skomponovaná tak, že má zmysel priniesť ju publiku.

Týmto skladateľom sa hovorilo kleinmajstri, malí majstri. Ale ja už nepristupujem k hudbe s tým, že toto je niekto menší. Každý, aj ten najmenší človek, keď niečo napíše, tak je tam nejaký záblesk výnimočnosti. Môžu to byť dva takty, ale aj tie sú neuveriteľné.

Vašimi nástrojmi sú viola a husle. Bavilo vás hrať, keď ste boli dieťa alebo ste chodili po škole?

Napríklad na matematické krúžky? (Smiech.) Nie, ja som mal to šťastie, že ma to bavilo.

Napokon, mal som veľmi silné hudobné zázemie – otec tancoval, mama spievala, starý otec bol muzikant, hrával v slávnej folklórnej kapele s Tonkovičom v Podkoniciach (hudobný skladateľ a významný folklorista, spoluzakladateľ SEUKu, pozn. aut.). Na husle ma mama zapísala, keď som mal šesť, od siedmich som už hrával na rodinných oslavách. K vážnej hudbe som sa dostal neskôr. A aj tam som mal šťastie, veď mojím profesorom na VŠMU bol Bohdan Warchal. Hrať s ním bol skutočný zážitok. Dokázal vo vás vybudovať také emócie, také stavy, o akých ste ani netušili, že ste ich schopný.

So starou hudbou ste v 80. rokoch začínali v dnes už kultovom súbore Musica Aeterna. Po čase ste sa však vybrali vlastnou cestou. Prečo, nepohodli ste sa?

Nie, nie. Za tým nie je nič dramatické. Ja by som odtiaľ neodchádzal, lebo keď som tam vstúpil, tak sa mi otvoril úplne nový svet. Celé to budovanie povedomia o starej hudbe, o inej interpretácii, to sa vlastne všetko stalo s Petrom Zajíčkom a celou tou partiou. My sme boli naozaj tím, tam sme to všetko začali spolu kuť. Ale začal som hrávať aj s inými projektmi a dostal som sa do časového rozporu – až to napokon vyústilo do odchodu.

V roku 1995 ste založili vlastný súbor – Solamente naturali.

Určite nie preto, aby sme boli konkurenciou Musica Aeterna. Ale teší ma, že Solamente naturali prinieslo istú inšpiráciu pre súčasných skladateľov, že začali písať skladby, kde využili náš zvuk, ktorý je iný ako pri štandardnom orchestri. Inak, to je zaujímavý paradox – začali sme hrať na črevové struny, aby sme oživil niečo staré. A priniesli sme poslucháčom, pre uši úplne nový zvuk, ktorý nikdy nepočuli. A skladatelia to začali využívať.

O svoje skúsenosti sa delíte aj ako lektor hry na barokových husliach a viole.

(Smiech.) Mój najväčší pedagogický výkon zatiaľ bol, že som učil v Grazi na univerzite. Ale bolo to náročné, to neustále dochádzanie. No mám k tomu vzťah. Počas kovidu som si dokonca vymyslel plán otvoriť Academia Solamente naturali. Žeby som cielene a pravidelne, povedzme dvakrát za rok, robil kurzy starej hudby pre všetkých – profesionálov, amatérov – niečo spojené so starou hudbou. Niečo ako stretnutie muzikantov, ktorí budú mať záujem o improvizáciu, budú chcieť zistiť, ako sa narába s takými starými vecami, s archívnymi materiálmi. Malo by to byť také stretnutie music lovers – milovníkov hudby. Nápad teda mám, len ešte nájst niekoho, kto ho zrealizuje! (Smiech.)

Martina Štefániková

Župná cestárska spoločnosť prekročila hranicu 200 km opravených ciest za štyri roky

Bratislavský samosprávny kraj (BSK) pokračuje v modernizácii cestnej infraštruktúry. Dôraz kladie na princíp 3 × E – efektívnosť, ekonomiku a ekológiu. Od roku 2021, keď župa založila vlastnú Správu ciest BSK, bolo zrekonštruovaných vyše 60 úsekov. Viac než 40 % z tejto dĺžky sa opravilo recyklačnými technológiami, ktoré výrazne šetria prírodu, verejné financie aj čas.

V našom kraji máme vyše päťsto kilometrov regionálnych ciest, ktoré patria k najvyťaženejším na Slovensku. Nechceme len plátať výtlky – preto sa sústreďujeme na komplexné opravy. Aktuálne sme prekročili symbolickú hranicu dvesto kilometrov opravených ciest za štyri roky, a to práve v Hamuliakove. Dvesto kilometrov – to je približne ako cesta z Bratislavy do Žiliny alebo do Banskej Bystrice. To nie sú diaľnice, ale cesty, ktoré spájajú dediny, mestá, školy, nemocnice. Cesty, po ktorých denne jazdia tisíce ľudí.

Veľkú časť ciest opravujeme recykláciou priamo na mieste – starý asfalt znovu využijeme, pridáme nový materiál a cestu obnovíme efektívne a trvácne. Šet-

ríme nielen peniaze, ale aj prírodu: výsledkom je menej nákladných áut na cestách, menej odpadu, menšia uhlíková stopa. Cesty sú kvalitnejšie, výtlkov ubúda, doprava je bezpečnejšia. Aj tento rok pokračujeme – plánujeme zrekonštruovať ďalších takmer tridsaťpäť kilometrov.

Najčastejším postupom, ktorý využívajú župní cestári v Bratislavskom kraji, je frézovanie a výmena asfaltových vrstiev s lokálnym vystužením. Ide o osvedčenú technológiu, ktorou sa do konca minulého roka obnovilo viac ako 100 km ciest. Moderným riešením je recyklácia za horúca (RE-MIX+), pri ktorej sa starý

asfalt znovu použije priamo na mieste. Táto technológia bola aplikovaná na vyše 33 km komunikácií. Pre poškodené cesty s nestabilným podložíom je zasa ideálna recyklácia za studena, ktorá kompletne obnovuje celú konštrukciu vozov-

ky s využitím pôvodných materiálov. Použitá bola na 42 km ciest. Tieto technológie umožňujú znížiť spotrebu nových materiálov o desiatky percent, výrazne obmedziť vznik stavebného odpadu a znížiť uhlíkovú stopu. Zároveň skracujú čas realizácie a znižujú dopravné obmedzenia.

**predseda Bratislavského samosprávneho kraja
Juraj Droba**

Doprava je jedným z najdôležitejších faktorov ovplyvňujúcich kvalitu života. Preto pokračujeme v zlepšovaní kvality cestnej siete či mostov. Zameriavame sa na komplexnú rekonštrukciu ciest, inovatívne technologické riešenia a systematické investície do dopravnej infraštruktúry.

Okrem komplexných opráv kladieme dôraz aj na systémovú údržbu. Rozhodnutia o opravách vychádzajú z dát o dopravnej záťaži, technickom stave a význame úsekov. Využívame pri tom telemetriu, plánovanie trás a priebežné kontroly kvality prác. Ukazujeme, že aj oprava ciest môže byť príležitosťou na ekologickú transformáciu. Nejde len o kilometre, ale o trvácnosť, bezpečnosť a kvalitu.

Festival židovskej kultúry Shalom Chaverim sa vracia.

Bratislavský kraj ožije jedinečnou zmesou tradície, modernosti a súčasnosti

Juraj Droba,
predseda BSK

Od 9. do 15. septembra 2025 sa na území Bratislavského kraja opäť rozoznie a rozžiarí Festival židovskej kultúry Shalom Chaverim, ktorý vstupuje do svojho druhého ročníka. Aj tento rok prinesie bohatý program, ktorého cieľom je priblížiť rozmanitosť a hĺbku židovskej kultúry širokému spektru publika.

„Židovská kultúra je neustálym zdrojom inšpirácie, tajomstva a zároveň základným fundamentom našej spoločnosti. Preto je festival Shalom Chaverim pre Bratislavský kraj viac než len séria podujatí. Je to most medzi minulosťou a prítomnosťou, platforma pre diológ a oslava kultúry, ktorá je neoddeliteľnou súčasťou nášho kultúrneho a religiózneho dedičstva. Obzvlášť v dnešnej dobe je dôležité

pripomínať si hodnoty porozumenia a vzájomného rešpektu, ktoré židovská kultúra tak silno symbolizuje,“ uviedol predseda Bratislavského samosprávneho kraja Juraj Droba.

Nečakané prepojenia

Návštevníci sa môžu tešiť na podujatia, ktoré ponúkajú netradičné formáty a nečakané prepojenia. Výstavný, divadelný a hudobný program festivalu Shalom Chaverim ponúkne pestrú mozaiku kultúrnych zážitkov naprieč Bratislavským krajom. Festival otvorí výstava fotografií Táne Hojčovej s názvom Sedem sestier, ktorá návštevníkov preniesie do vesmíru pozorovaného zo Zeme – umiestnená bude v Pistoriho paláci. V Českom dome zas bude sprístupnená vizuálne výrazná kolekcia World of DAVID MINAC 2025, inšpirovaná estetikou šesťdesiatych rokov.

Na divadelných doskách Divadla ASTORKA Korzo '90 ožijú dve výrazné inscenácie. Prvou bude dramatický text izraelského dramatika Chanocha Levina Váhavec, druhou originálna inscenácia Ženy veľkých mužov, ktorá ponúkne netradičný pohľad na dejiny optikou

ženských postáv v tieni veľkých mien.

Hudobná časť festivalu slubuje silné emócie aj rytmický náboj. Otvárací koncert v Divadle Aréna spojí huslistku Orsolyu Korcsolan, skladateľa Petra Breinera a Hilaris Chamber Orchestra. Nasledovať budú vystúpenia Preßburger Klezmer Big Bandu a britskej skupiny Running Through The Woods, ako aj koncerty zahraničných hviezd – Nataly Oryon Band z Izraela, Malek Andrea Soulistic z Maďarska či Bark Trio z Dánska. Predstavia sa aj domáci umelci vrátane Petra Györiho a jeho hostí. Emotívnou bodkou festivalu bude záverečný koncert Svetlo porozumenia, na ktorom sa stretnú interpreti z viacerých krajín, aby hudbou vytvorili symbolický most porozumenia.

„Festival Shalom Chaverim je oslavou židovskej identity v jej kultúrnej, duchovnej aj každodennej podobe. Som rád, že aj tento rok bude synagóga na Heydukovej ulici dôležitým bodom programu – či už pri komentovaných prehliadkach, alebo pri koncerte Nataly Oryon z Izraela a skupiny Shira Ufila zo Srbska na nádvorí synagógy. Tento festival nám uka-

zuje, že porozumenie, humor a hudba nás vedia stále spájať,“ priblížil predseda Ústredného zväzu židovských náboženských obcí Richard Duda.

Netradičné formáty a gastro lahôdky

Na odľahčenie sú pripravené stand-up comedy vystúpenia Michaela Szatmaryho, Tomáša Hudáka a Sama Trnku, live podcast ARGUMENTSK s Jakubom Szántó a Irenou Kalhousovou. Gurmáni si prídu na svoje na gastro festivale Šolet Fest 2025 na Hviezdoslavovom námestí v Bratislave a na Mierovom námestí v Senci. Program doplní aj tradičná prehliadka židovskej Bratislavy či synagógy v Senci s témou „Spoznajme sa“.

„Shalom Chaverim je festival, na ktorom sa stretáva tradícia s humorom, súčasná hudba s klezmerom a história s každodenným životom. Tešiť sa môžete na skvelé koncerty či podujatia naprieč celým Bratislavským krajom. Podľa s nami spoznať židovskú Bratislavu – kultúrne, úprimne a s otvoreným srdcom,“ doplnil predseda Židovskej náboženskej obce Bratislava Pavol Breiner.

9-15

SEPTEMBER

SHALOM CHAVERIM

FESTIVAL ŽIDOVskej KULTÚRY

www.shalom-chaverim.sk

PREDPREDAJ.SK

PROGRAM

DIVADLO ARÉNA

RADA PRÁVNÍKA

KONFLIKTY MEDZI SPOLOČNÍKMI NEMUSIA SKONČIŤ ROZPADOM FIRMY

Ako sa vysporiadať so sporom medzi spoločníkmi v spoločnosti s ručením obmedzeným.

Spoločnosť s ručením obmedzeným (s. r. o.) patrí medzi najčastejšie formy podnikania na Slovensku. Je flexibilná, kapitálovo nenáročná a vhodná pre malé aj stredné podniky. No čím je jednoduchšia na založenie, tým väčšie riziko konfliktov prináša – najmä vtedy, keď má viac ako jedného spoločníka. Spory medzi spoločníkmi môžu byť rovnako vážne ako obchodné neúspechy a v niektorých prípadoch môžu viesť až k zániku spoločnosti. Tento článok ponúka prehľad o tom, ako takýmto situáciám predchádzať a aké právne možnosti máte, ak už k sporu dôjde.

Najčastejšie príčiny konfliktov

Spory medzi spoločníkmi vznikajú najmä z rozdielnych názorov na riadenie spoločnosti, rozdelenie zisku, investičné rozhodnutia alebo z dôvodu nerovnomernej angažovanosti jednotlivých spoločníkov. Problémom býva aj nejasná alebo chýbajúca dohoda o právach a povinnostiach spoločníkov, prípadne slabé alebo neaktuálne stanovky.

1. Dohoda medzi spoločníkmi

Najefektívnejším a najrýchlejším spôsobom riešenia konfliktu je vzájomná dohoda. Nezriedka ide o osobné alebo komunikačné nezhody, ktoré možno vyriešiť rokovaním, kompromisom alebo prostredníctvom tretej nestrannej osoby – mediátora. V praxi sa často uzatvára dohoda o vystúpení jedného zo spoločníkov z firmy za určitú finančnú náhradu, zmena v rozdelení kompetencií alebo úprava spoločenskej zmluvy.

Aj keď ide o mimosúdne riešenie, je dôležité, aby mala takáto dohoda právne náležitosti – napríklad formu notárskej zápisnice alebo zmluvy s overenými podpismi. V prípade prevodu obchodného podielu treba upraviť aj zápis v obchodnom registri.

2. Uplatnenie predkupného

Ak chce niektorý spoločník svoj podiel predať tretej osobe, ostatní môžu mať v spoločenskej zmluve dohodnuté tzv. predkupné právo.

To znamená, že pred predajom cudziemu subjektu musí najprv ponúknuť svoj podiel ostatným spoločníkom, a to za rovnakých podmienok.

Tento mechanizmus je dôležitý na to, aby sa zabránilo vstupu „neželaných“ osôb do firmy, ktoré môžu spôsobiť ešte väčšie napätie. V zmluve je vhodné presne definovať postup – ako sa podiel oceňuje, v akej lehote sa musí ponuka prijať a čo sa stane, ak ju ostatní odmietnu.

Predkupné právo síce nie je povinnosťou podľa zákona, no je odporúčané ho výslovne uviesť v zakladateľskej listine alebo spoločenskej zmluve.

3. Vylúčenie spoločníka súdom

Ak je jeden zo spoločníkov dlhodobo pasívny, neplní si svoje povinnosti, zneužíva informácie, poškodzuje dobré meno firmy alebo priamo koná proti jej záujmom, existuje možnosť jeho vylúčenia zo spoločnosti súdnou cestou.

Takýto návrh na vylúčenie môže podať spoločnosť – teda ostatní spoločníci konajúci v mene spoločnosti. Musí sa však preukázať, že konanie spoločníka je natoľko závažné, že ohrozuje fungovanie firmy. Súdny sú v týchto prípadoch opatrný, a preto je dôležité mať dôkazy – zápisy z valných zhromaždení, emailovú komunikáciu, správy o škode a podobne.

Ak súd návrhu vyhovie, rozhodne o tom, že spoločník stráca postavenie vo firme. Nasleduje vysporiadanie jeho podielu podľa zákona alebo vopred určenej zmluvy.

4. Zrušenie spoločnosti súdom

Ak sa spor medzi spoločníkmi dostane do slepej uličky a firma už de facto nefunguje – valné zhromaždenia sú zablokované, neexistuje vôľa spolupracovať a obchodná činnosť stagnuje – môže ktorýkoľvek spoločník podať návrh na zrušenie spoločnosti súdom.

Zákon to umožňuje vtedy, keď spoločnosť nemôže dosahovať svoj účel a vnútorné konflikty sú dlhodobo neprekonateľné. Súdom v takom prípade rozhodne o zrušení spoloč-

REMEDIUM LEGAL
ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA

info@remediumlegal.sk

nosti a následne o jej vstupe do likvidácie. Ide o najkrajnejšie riešenie, ktoré so sebou nesie množstvo administratívnych, právnych aj daňových dôsledkov.

Prevenícia: Dobre napísaná spoločenská zmluva

Najlepšou obranou proti sporom je prevencia. Kvalitne pripravená spoločenská zmluva by mala upravovať všetky dôležité aspekty spolupráce – rozhodovanie, nakladanie s podielmi, rozdelenie zisku, vystúpenie spoločníka, predkupné právo, aj spôsob riešenia sporov. Vhodné je tiež dohodnúť arbitrážne doložky, ktoré umožnia riešiť spory rýchlejšie a diskretnejšie mimo všeobecných súdov.

Spory medzi spoločníkmi sú častým javom, no nemusia vždy skončiť rozpadom spoločnosti. Kľúčové je ich včas rozpoznať, reagovať profesionálne a najmä – predvídať ich. Kvalitná právna úprava v spoločenskej zmluve a včasné zapojenie právneho zástupcu môžu byť rozhodujúcim faktorom, ktorý ochráni podnikanie pred zbytočným rozvratom. Ak stojíte pred podobným problémom, neváhajte sa obrátiť na odborníka – niekedy je lepšie zaplatiť právnikovi ako znášať dôsledky právneho chaosu.

JUDr. Ján Dolejš | advokát, konateľ
Advokátska kancelária
Remedium Legal, s.r.o.

KiNEKUS

DOMÁCNOST / ZÁHRADA / DIELŇA

14x na Slovensku 2x v Petržalke

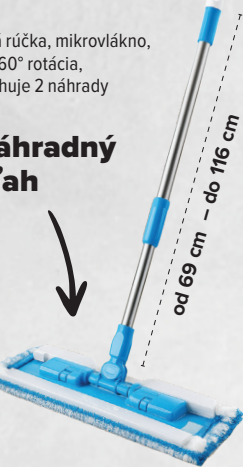

Plochý mop KLIP

hliníková hlava, nerezová rúčka, mikrovláknó, trojradový upínací klip, 360° rotácia, teleskopická rúčka, obsahuje 2 náhrady (1 + 1 grátis)

15900278

+ náhradný poťah

TOP
CENA

13,95

Multifunkčná lampa TANDEM - SKVELER

sada 2 kusov, COB LED 700–750 lm, rotácia 350°/300°, magnet, hák, výstražné červené svetlá, USB-C nabíjanie, batéria 2200 mAh, bez nabíjačky

15904004

TOP
CENA

24,95

1ks - 12,48

Silný magnet

Možnosť spojenia

Otočná základňa

2 kusy v balení

skveler

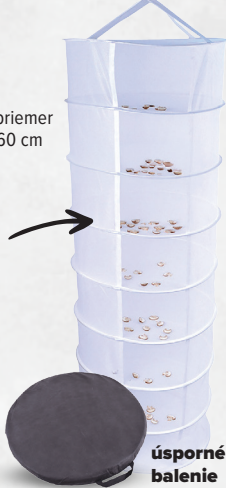
Sieť na sušenie

na sušenie húb a bylín, priemer 58 cm, 8 poschodí, výška 160 cm

15900420

17,49

úsporné balenie

Zavárací pohár TO 82

sklenený, objem 0,72 l, bez viečka, so závitom

30226007

0,35

Sud na kapustu

keramický, hnedá farba, 2 ušká, veko

10581272

od 49,95

Multifunkčný stojan

na odkladanie pokrievok, varešiek, mobilu alebo tabletu, rozmer 10 x 10 x 16 cm, stabilná kovová konštrukcia, plastová vložka

15900321

skveler

8,49

UPOZORNENIE: Dostupnosť niektorých tovarov u jednotlivých predajcov môže byť na objednávku. Prosíme, informujte sa v predajni.

Ceny v tomto letáku sú uvedené v eurách, vrátane platnej sadzby DPH. Sú garantované počas akcie v trvaní **od 1. 9. do 30. 9. 2025** alebo do vypredania skladových zásob. Použité obrázky môžu mať ilustračný charakter. Dekorácie nie sú súčasťou výrobu. Za tlačové chyby predajca nezodpovedá. Tovar do tejto akcie zabezpečuje KiNEKUS VO s.r.o. Ak ste nedostali niektorý z akciových tovarov u predajcov, dajte nám to, prosíme, vedieť – vo@kinekus.sk alebo 041/555 55 09.

Tešíme sa na vás

KiNEKUS Petržalka - Fedinova 14

PO - PIA 8:00 - 18:00
SO 8:00 - 12:00
02 / 638 11 447
ba@kinekus.sk

KiNEKUS Petržalka - Mlynarovičova 22

Nová predajňa

PO - PIA 8:00 - 18:00
SO 8:00 - 13:00
02 / 909 00 085
veduci.ba3@kinekus.sk

SKRYTÉ PRÍBEHY PETRŽALSKÉHO UMENIA

u. fond
na podporu
umenia

DIELA SKRYTÉ V INTERIÉROCH

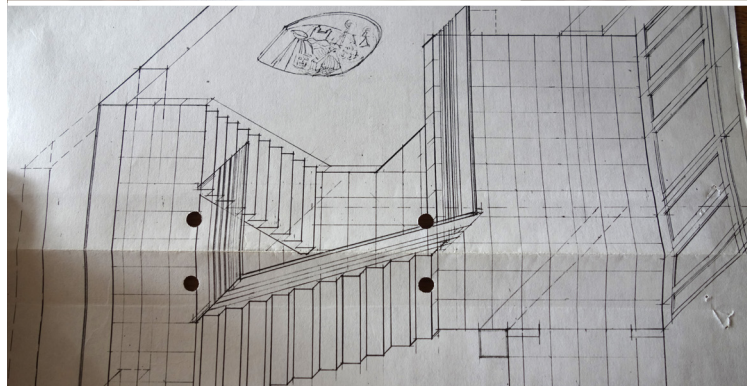
Vo verejnom priestore Petržalky sa nachádza veľké množstvo umeleckých diel, z ktorých je väčšina voľne prístupná na uliciach, námestiach, na stenách budov alebo v priestoroch pred nimi. Časť diel, ktoré boli osadené v rámci výtvarného dotvorenia sídliska, sa však nachádza v interiéroch občianskych budov a stretnúť sa s nimi môžu iba ich užívatelia, prípadne návštevníci.

UMENIE S výzdobou verejne prístupných priestorov sa počítalo takmer v každej budove občianskej vybavenosti, akými boli školy, zdravotné strediská, budovy pôšt, bánk, ale aj štátnych podnikov. Bohužiaľ, pri rekonštrukciách alebo privatizácii niektorých priestorov bolo veľké množstvo takýchto diel zničených. Časť z nich sa, našťastie, zachovala. Toto sú niektoré z nich.

Rozhovor o meste, 1989

akad. Sochárka Margaréta Horáková, Budova Bytového družstva Petržalka, Budatínska 1

Epoxidový reliéf umiestnený na stene schodiska Bytového družstva Petržalka zobrazuje profily ženských tvárí s rukami ukazujúcimi rôzne gestá. Spodná časť reliéfu je posiatá kvetmi, stredná časť je poňatá geometricky a pripomína budovy. Zadanie diela bolo na tému Rozhovor o meste, a tak ako pri mnohých iných artefaktoch v interiéroch, sa téma viaže k poslaniu inštitúcie, ktorá si dielo objednala.

Harmónia rastu, 1990

akad. sochár Michal Zdravecký, DK Lúky, Vígľašská 1

Dva keramické glazované reliéfy s názvom Harmónia rastu umiestnené zrkadlovo z oboch strán vstupu do DK Lúky prežili dodnes, aj keď teraz už sú súčasťou interiérových priestorov, ktoré prekryli pôvodné schodisko.

Ľudský duch a príroda, 1989

akad. mal. Ivan Schurmann, akad. sochár Rudolf Pribiš, akad. sochár Jozef Šramka, Incheba, Viedenská cesta

Monumentálny glazovaný reliéf s rozmermi až 8 x 5 metrov sa nachádza vo vstupnej hale administratívnej budovy Incheby. Zobrazuje centrálnu umiestnenú postavu ženy, okolo ktorej sú rôzne prvky symbolizujúce vedu a vedecký pokrok. Reliéf je zachovaný v dobrom stave, škoda, že z veľkej časti ho zakrývajú sklenené steny kancelárskych boxov prístavaných do vstupnej haly budovy.

Realizáciu výskumu podporil z verejných zdrojov formou štipendia Fond na podporu umenia.

Detské hry, Vietnamka, 1982

akad. sochárka Jana Černá-Korkošová, ZŠ Pankúchova 4

Jana Černá-Korkošová je autorkou dvoch diel v interiéri ZŠ Pankúchova. Keramický reliéf na čelnej stene plavárne zobrazuje v žltých a oranžových tónoch postavy dvoch dievčat obkolesených slnečnými lúčmi. V roku 2024 bola plaváreň zrekonštruovaná a dielo, ktoré bolo predtým na podklade žltých obkladačiek, dostalo biely podklad, čím ešte viac vyniklo v priestore. Je chvályhodné, že MČ Petržalka, ktorá rekonštrukciu plavárne realizovala, si dala záležať na zachovaní tohto umeleckého diela, ktoré vďaka tomu naďalej dominuje priestoru.

Druhé dielo v budove školy od tejto autorky predstavuje drevený reliéf vo vestibule a zobrazuje vietnamské dievča v klobúku.

V jednej ruke pri tele drží kvet, druhú má nad hlavou. Za jej hlavou, nad kotúčom slnka, letí vták. Jana Černá-Korkošová je aj autorkou veľkorozmerného

keramického reliéfu na budove potravín na Haanovej ulici. Kedysi boli tieto potraviny známe pod názvom Starohájčanka.

Bohatá úroda, 1990

akad. maliar Bohdan Jelínek, Stredná zdravotnícka škola, Strečnianska 20

Keramický glazovaný reliéf zostavený z výtvorných symbolov prírody, plodov, živočíchov a symbolov prírodných živlov je umiestnený na čelnej stene školskej jedálne. Jeho rozmer je 80 x 400 centimetrov a dodnes spríjemňuje priestor jedálne strednej zdravotníckej školy.

Dva drevené reliéfy

Ing. arch. I. Szalay, Miestna knižnica Petržalka, Vavilovova 24 a 26

Autorom dvoch drevených reliéfov v dvoch susediacich priestoroch knižnice na Vavilovovej ulici nebol výtvarník, ale architekt I. Szalay. Pobočka miestnej knižnice na Vavilovovej 26 prešla v roku 2023 rekonštrukciou, pri ktorej bolo dielo ošetrované a vhodne zakomponované do vynoveného interiéru. Ide o drevený obklad časti steny, ktorý je doplnený o rytmizované prvky drevených lamiel. Podobným spôsobom je poňatý aj reliéf v pobočke knižnice oproti – na Vavilovovej 24.

Sgrafito v zdravotnom stredisku, 1957

Vladimír Droppa, Zdravotné stredisko Záporožská 12

Sgrafito je technika, pri ktorej dielo vzniká vyškrabaním priamo do viacvrstvej omietky. Toto dielo na stene nad hlavným schodiskom zdravotného strediska nesie znaky socialistického realizmu a zobrazuje viacero postáv vykonávajúcich rôzne každodenné činnosti. Sú tu zobrazené hrajúce sa deti, matka pri kolíske, tancujúci pár, robotník a družstevníčka alebo dievča mávajúce ratolesťou holubici. Celý výjav ako aj spôsob stvárnenia postáv pôsobia veľmi dynamicky a určite sa oplatí prísť si toto dielo, ktoré patrí medzi najstaršie v Petržalke, dôkladne prezrieť.

Martin Kleibl

KNÍŽNICA PETRŽALKA POZÝVA NA VÝLET NA PLANÉTU 2426

Knížnica Petržalka predstaví v druhej polovici septembra vo svojej zrekonštruovanej pobočke na Vavilovovej 26 už 2. ročník multižánrového festivalu Planéta 2426. „Radi by sme vám predstavili náš knižničný vesmír – festival čítania, diskusií, premietania a stretnutí. Odborno-hudobno-náučná knižnica Vavilovova 26 a jej príbehová „sestra“ Vavilovova 24 sa stanú vašimi planétkami, novými svetmi, ktoré vás nasmerujú nielen

do naratívov a myšlienok ukrytých v knihách,“ sľubujú knihovníčky a knihovníci. Festival Planéta 2426 však nebude len o čítaní, „vysielajú aj hudobné tóny, rozvíjajú kritické myslenie, rešpekt a toleranciu, poznávanie miesta a mesta, v ktorom žijeme, stretnutia so zaujímavými hosťami, workshopy, besedy, premietanie filmov a Klub pod terasou“, približujú v pozvánke.

Dokumentárny film Ještě nejsem, kým chci být poslalo Česko do boja o sošku Oscara.
Foto: Aerofilms

Program festivalu Planéta 2426

- 18. september**
15:30 | Workshop *Mindfulness pre deti* – ako si poradiť s emóciami. Mindfulness (všímavosť) je vedecky overená metóda, ktorá deťom pomáha znižovať stres, zlepšovať sústredenie, odolnosť, rovnováhu aj vzťahy. Využíva techniky dychu, pohybu a práce s pozornosťou, ktoré si deti dokážu hravo osvojiť. Lektorka: **Miroslava Atanasová**
17:30 | Stretnutie s textárom, hudobníkom a hudobným publicistom **Martinom Sarvašom**
- 19. september**
14:00 – 17:00 | Burza kníh – vyraďené knihy z Petržalskej knižnice hľadajú nový domov za symbolickú cenu
16:30 | Spoločná výstava členov Slovenskej výtvarnej únie (SVÚ) *Medzi hranicou a brázdou* (v spolupráci so SVÚ). Výstavu otvorí komentovaná prehliadka.
- 20. september**
9:00 – 12:00 | Burza kníh – vyraďené knihy z Petržalskej knižnice hľadajú nový domov za symbolickú cenu
18:00 | **Ještě nejsem, kým chci být** – premietanie dokumentárneho portréту fotografky **Libuše Jarcovjácovej** (réžia: **Klára Tasovská**), film bude reprezentovať Českú republiku v súboji o sošku Oscara v kategórii Zahraničný celovečerný film (v spolupráci s Kinedok SK).

Festival Planéta 2426
18. – 20. september
Knižnica Vavilovova 24
Knižnica Vavilovova 26 | Klub pod terasou

PAV: UMENIE ALEBO LEN EFEKTNÝ KNÍŽNÝ OBAL?

Kupujeme si knihy aj podľa toho, ako vyzerajú navonok? O vizualite knihy ako prvom kontakte s čitateľom, estetike v kontexte knižného dizajnu, ale aj o tom ako (ne)vzhľad ovplyvňuje hodnotenie obsahu, príde do knižnice na Prokofievovej 5 porozprávať galeričná pedagógka **Vendy Kováčová**. Prednáška je súčasťou 2. ročníka úspešného projektu Petržalská akadémia vzdelávania.

8. september | 17:30
Knižnica Prokofievova 5

PRVÝKRÁT DO ŠKOLY – PRVÝKRÁT DO KNÍŽNICE

Škola začína, knižnica volá!
Prváci zo základných a stredných škôl – váš čitateľský preukaz v petržalskej knižnici na školský rok 2025/2026 máte **ZADARMO!**

1. september 2025 – 30. jún 2026
všetky pobočky Petržalskej knižnice

Stranu pripravila **Rebeka Ōsziová**,
Knižnica Petržalka

VÝPOŽIČKY PREDĺŽENÉ JEDNÝM KLIKOM

**PREDĺŽOVANIE VÝPOŽIČIEK KNÍH A ČASOPISOV
CEZ VAŠE KONTO V ONLINE KATALÓGU
NA [PETRZALKA.TRITIUS.SK](https://petrzalka.tritius.sk)**

**BEZ E-MAILU
ČI TELEFÓNÁTU
DO KNÍŽNICE**
**KNÍHY AŽ NA
3 MESIACE**

**PREDĺŽIŤ SA
NEDAJÚ IBA
REZERVOVANÉ
KNÍHY A KNÍHY
S UPOMIENKOU**

kniznicapetrzalka.sk

KULTÚRNE ZARIADENIA PETRŽALKY

kulturavpetrzalke kultura_v_petrzalke www.kulturavpetrzalke.sk

SEPTEMBER 2025

DOM KULTÚRY ZRKADLOVÝ HÁJ

po 01.09. | 17:00 | 28 €

SETKÁNÍ S JAROSLAVEM DUŠKEM

Beseda s Jaroslavom Duškom
a hudbou Jana Svetlana Majerčíka

st 10.09. | 16:00 - 20:00 | vstup voľný
SPOLOČENSKÉ HRY

št 11.09. | 20:00 | 15 - 20 €
PUDING PANI ELVISOVEJ
+ SJU / AHOJ TOUR

vizuálna show, koncert plný
energie a slovných hračiek

ne 14.09. | 10:00 | 7 €
ROZPRÁVKOVÁ NEDEĽA
TINTY LINTY - ČIERNA A BIELA VÍLA
divadelné predstavenie pre deti

ut 16.09. | 15:00 - 20:00 | 4 €
NESTARNÚCE MELÓDIE
tanečno-zábavné popoludnie
so skupinou Charles Duo

ne 21.09. | 17:00 | 10 € balkón
IGRIC 2025
najstaršie národné oceňovanie
audiovizuálnej tvorby na Slovensku

st 24.09. | 19:00 | 25,50 €
DIERA V NEBI
SILNÉ REČI - stand up
divadelná komédia veľkých plánov
a malých možností

pia 26.09. | 19:00 | 15 €
VEČER AUTENTICKÉHO
FOLKLÓRU - PREDSTAVUJEME
VÁM MESTO NAPAJEDLA (ČR)
Slovácky soubor RADOVAN,
seniorský soubor POZDNÍ SBĚR
a cimbalová muzika Rováš,
primáš Antonín Bradáč
Podujatie sa koná pod záštitou MČ Bratislava –
Petržalka, s podporou Fondu na podporu umenia,
Bratislavský samosprávny kraj v spolupráci
s V. Bajanom, ProFolklorika n.f.

so 27.09. | 18:00
OSOBNOSŤ PETRŽALKY

ut 30.09. | 19:00 | 30 €
KLENOTY ČESKEJ KOMÉDIE
APARTMÁ V HOTELI PLAZA
komédia Neila Simona s Danou
Morávkovou a Josefom Cardom
v hlavných úlohách

DOM KULTÚRY LÚKY

št 04.09. | 18:00 | 20 €

TVORIVÝ BABINEC S MARTINKOU

tvorivý večer s M. KAZDOVOU
základy drôtovania
rezervácie na dkl@kzp.sk

ut 09.09. | 14:00 - 18:00
DEŇ OTVORENÝCH DVERÍ
ukážkové lekcie a zápis do krúžkov

št 18.09. | 18:00 | 25 €
LADIES ART
VÝTVARNÝ VEČER S MONIKOU
v štýle Moneta - Svetlo a voda
rezervácie na dkl@kzp.sk

pia 19.09. | 19:00 | 7/ 9 €
SKUPINA PREŠPOROK
A DANIEL HEVIER - SPOMIENKA
NA DANIELA MIKLETIČA
hudobno - slovná spomienka
na slovenského textára a scenáristu
v cykle Slovo dalo slovo

so 20.09. | 19:00 | 15 €
KOMÉDIA „3X2“
komédia z manželského života
s Csongorom Kassaiom
a Zuzanou Martinkovou

ne 21.09. | 10:00 | 5 €
O NAJVÄČŠOM PRIATEĽSTVE
rozprávka o priateľstve, ktoré nepretrhne
ani sila zlých čarodejníčiek
DIVADLO TANDEM

pia 26.09. | 16:00 - 20:00 | 4 €
ČAJ O ŠTVRTEJ
s hudobnou skupinou Basta Fidli

pia 26.09. | 19:00 | 10 €
AKO DOSTAŤ DIEŤA Z DOMU
činohra, situačná komédia
DIVADLO TANDEM

so 27.09. | 19:00 | 8/ 6 €
NAŽIVO
jazzovo - swingový večer s TRADITIONAL
& REVIVAL BAND a hosťom

ne 28.09. | 10:00 | 5 €
ROZPRÁVKOVÁ NEDEĽA
TAJOMSTVO DRAČIEHO ÚSMEVU
divadelné predstavenie pre deti

CC CENTRUM

ut 09.09. | 14:00 - 18:00
DEŇ OTVORENÝCH DVERÍ
zápisy do pripravovaných
kurzov, konzultácie s lektormi,
prehliadka priestorov a ateliérov

st 10.09. - 30. 9
PESTROFARBENÝ SVET
MOJIMI OČAMI
výstava tvorby Františka Tótha,
umelca so znevýhodnením
a človeka s veľkým srdcom

st 17., 24.09. | 09:00 | 2 €
st 17., 24.09. | 10:00 | 2 €
CVIČENIE PRE PETRŽALSKÉ
SENIORKY I. a II.

st 17.09. | 18:00 | 4/ 3 €
CESTOVATEĽSKÝ KLUB / KUBA
exotický výlet s cestovateľkou
Katarínou Liškovou

ne 21.09. | 17:00 | 4/ 3 €
KONZERVATORISTI V PETRŽALKE
koncertné vystúpenie študentov
a pedagógov Konzervatória,
Tolstého 11 v Bratislave

po 22., 29.09. | 09:00 | 2 €
po 22., 29.09. | 10:00 | 2 €
CVIČENIE PRE PETRŽALSKÉ
SENIORKY III. a IV.

št 25.09. | 17:00 | 4/ 3 €
ZLATÉ TELEVÍZNE NÁVRATY
IDA RAPAČOVÁ
herečka a recitátorka
moderuje Anica Škodová

DOČASNÝ KULTÚRNY PRIESTOR

pia 19.09. - 12.10.
ZUZANA PUSTAIOVÁ:
SURVIVAL GUIDE
kurátor: Branislav Štěpánek
vernisáž: 19.09.2025 o 18:00

IHRISKO BOSÁKOVA

so 20.09. | 14:00 - 20:00 | vstup voľný
dopravné ihrisko Bosákova 3331/8
EKOLO 2025 - MOBILITA
podujatie pre rodiny s deťmi
v rámci Európskeho týždňa mobility

zmena programu vyhradená

OD PRVÝCH KRÔČIKOV K VEĽKÝM GÓLOM

Petržalská samospráva buduje v deťoch lásku k športu už od malička. Od nového školského roka pripravila viacero športových krúžkov, otvára aj vlastný futbalový a hokejový klub.

Výstavba novej športovej haly na Pankúchovej, revitalizácia existujúcich športovísk, telocviční či školských plavární rozširuje v Petržalke možnosti venovať sa deťom a mládeži. „*Naším cieľom je rozvíjať u detí lásku k športu od malička bez ohľadu na výkonnosť či talent. U nás chápeme, že nie každý bude profesionálny športovec, ale každý si môže nájsť vlastnú cestu k športu, ktorý ho baví,*“ zdôrazňuje **Mária Faktorová** poverená vedením petržalského referátu športu, ktorá stojí aj za organizáciou petržalských športových táborov *Hero Camp*.

Dostupnosť aj bonusy

Práve vďaka bohatým priestorovým možnostiam môže mestská časť ponúknuť rodičom – a predovšetkým ich ratolestiam – pestrý výber krúžkov, ktoré fungujú v gescii samosprávy. Výhodou je nielen cenová dostupnosť, ale aj rôzne bonusy – ako požičiavanie výstroja (hokej), či možnosť

dopraviť deti aj na krúžok, ktorý sa realizuje na inej základnej škole (futbal).

Dôležitá je radosť zo športovania. Netlačí sa na výkony, ale zánietení malí športovci, ktorí chcú rozvinúť svoj talent, dostanú náležitú podporu. „*Naše krúžky podporujú priateľskú komunitu, kde sa deti učia spolupracovať, pomáhať si a rozvíjať svoje športové a pohybové zručnosti. Chceme, aby sa každé dieťa cítilo u nás vítané,*“ hovorí Faktorová a dodáva, že futbalový a hokejový tréneri radi privítajú nielen chlapcov, ale aj dievčatá.

Na nové krúžky sa deti môžu prihlásiť už v priebehu septembra.

Martina Štefániková

Viac informácií nájdete na petrzalkasportuje.sk

Najdôležitejším faktorom v krúžkoch mestskej časti je radosť zo športovania.
Foto: Ivana Vrabľová

FUTBALOVÁ ŠKÔLKA

Petržalka prichádza s novým projektom pre najmenších – futbalovou škôlkou pre deti v materských školách. Cieľom je podporiť pohybové aktivity už v ranom veku. Krúžky pre škôľkarov budú prebiehať v doobedňajších hodinách priamo v areáloch škôlok alebo na blízkych ihriskách. Futbalová škôlka **štartuje koncom septembra**, bližšie informácie sa dozviete v materských školách v zriaďovateľskej pôsobnosti mestskej časti.

V ponuke sú aj tréningy pre deti od 3 do 5 rokov v **Športovej hale na Prokofievovej 2**. Trénuje sa vždy v utorok a vo štvrtok o 16:30.

HOKEJOVÝ KRÚŽOK

Hokejový krúžok je určený pre všetky deti – či už chcú začať s hokejom, alebo majú skúsenosti a chcú napredovať. Osvoja si nové zručnosti, naučia sa dobre korčuľovať, správne používať hokejku – a to všetko pod vedením skúsených trénerov. Bonusom je bezplatné zapožičiavanie hokejového výstroja.

Trénuje sa na klzisku vo **Veolia Aréna Draždiak na Tematínskej 3**, v pondelok a v piatok od 16:45 do 18:45 a v utorok a v stredu od 15:30 do 17:30.

FUTSALOVÝ KRÚŽOK

Futsal alebo sálový futbal je dynamický šport hraný v interiéri vo formáte 4+1. Hrá sa celoročne, rozvíja techniku, kondíciu a rýchle rozhodovanie. Je vhodný pre deti od 6 do 13 rokov pre úplných začiatníkov aj hráčov z futbalových klubov, ktorí sa chcú zlepšiť.

Z vybraných petržalských základných škôl budú deti vyzdvihnuté a autobusom mestskej časti odvezené na tréning a späť.

Trénuje sa v **Multifunkčnej športovej hale Pankúchovej**, v stredu a v piatok od 15:00 do 16:00.

FUTBALOVÝ KRÚŽOK

Chce si vaše dieťa len vyskúšať, či ho baví práve futbal alebo to už vie a chce sa v ňom zlepšiť? Vo futbalovom krúžku sa tréneri zameriavajú na individuálny rozvoj každého hráča a tréningy prispôbujú podľa úrovne – pre začiatočníkov aj pokročilých od 3 do 11 rokov.

Zo základných škôl, na ktorých sa trénuje, budú deti vyzdvihnuté a odvedené na tréning. Z vybraných základných škôl (na ktorých sa netrénuje) mestská časť zabezpečí odvoz autobusom na miesto tréningu a späť do školy.

Trénuje sa na ZŠ Dudova, ZŠ Nobelovo námestie, ZŠ Holíčska, ZŠ Gessayova, ZŠ Turnianska, ZŠ Černyševského, ZŠ Lachova, ZŠ Budatínska, ZŠ Pankúchova, CZŠ Narnia a Športová hala Prokofievova 2.

SPORT

Vo futbalových i v hokejových tímoch Mestskej časti Bratislava-Petržalka si môžu zahrať nielen chlapci, ale aj dievčatá.
Foto: Ivana Vrabľová

Viac informácií nájdete na petrzalkasportuje.sk

INZERCIA

BEH SLNEČNICAMI

28.9.2025 **SLNEČNICE**
Zóna mesto

Polmaratón | 10 km | 6 km | Detské behy | Kúznínik a atrakcie pre celé rodiny

Milí Petržalčania, už túto jeseň vás čaká výnimočný športový zážitok priamo v srdci vašej štvrte! **V nedeľu 28. septembra 2025 sa v Slnečniciach, Zóna Mesto uskutoční obľúbený Beh Slnečnicami** - podujatie pre bežcov všetkých vekových kategórií, rodiny s deťmi aj fanúšikov pohodovej nedeľnej atmosféry.

Čakajú vás trate na **6 km, 10 km a 21 km**, ideálne na osobný rekord alebo len tak pre radosť z pohybu. Pre najmenších bežcov sú pripravené **detské behy**, po ktorých môžu spáliť zvyšnú energiu na nafukovacích hradoch, dať si pomalovať tvár, alebo sa zabaviť s kúznínikom a množstvom ďalších detských atrakcií.

Beh Slnečnicami **má aj dobročinný rozmer** - polovicu štartovného venujeme **Národnému ústavu detských chorôb**, aby sme spolu pomohli tým, ktorí to najviac potrebujú. Každý váš krok tak bude mať ešte väčší zmysel.

Nezáleží na tom, či si pridete zabehať, vybehať deti, alebo len fandiť kamarátom a užiť si príjemnú atmosféru - Beh Slnečnicami je o pohybe, komunite a radoosti zo spoločných chvíľ.

Pre viac informácií navštívte náš web alebo oskenujte QR

www.behslnečnicami.sk

„Svetová ekonomika môže krachovať, ceny paliva môžu rásť, návštevníci klubov môžu prestať počúvať hudbu v žánri trance deväťdesiatych rokov, úroky môžu vyletieť nahor, ale ľudia... (znenie tajničky).“ Výhercom krížovky z čísla 07-08/2025 sa stáva Martina Beláková. V septembrovom čísle hráte s vydavateľstvom Lindeni o mys- tický a strochu strašidelný príbeh Odchýlka od talentovaného autora hororov Petra Derňára. Držíme palce!						Pomôcky: INC, Bina, frame, emfyzém, Alcazar		Otravné látky (skr.)	1. časť tajničky	Jeden z rodičov	Značka detských cumlíkov	Citoslovce údivu	Konzumuje me	Mužské meno (31.1.)
Je v opozícii														
Trávim leto														
		Počet rokov					EČV Michaloviec							
		Kráča					Plač (expr.)							
Skr. a.s. v USA						Melodik (skr.)								
						Veľ. zľava, po česky								
Predpona opak				Plúž				Lipnúť, po česky	Arabské emiráty (skr.)					
St. Ľubovňa (EČV)				Podstielka, stelivo										
Autor: Blah.	Neodišlo, zotrvalo	Šplhal sa, lozil	Alód, po česky	Polovica	Selén (zn.)	Kameň								
					Dvojhĺaska	Svižne, ľahko								
Oblapil						Najmä, zvlášť								
						Domáce užit. zvíra								
4. časť tajničky					Nášbásnik (Ivan)				Vetná spojka					
					Meno Floriána									
Teologický (skr.)					Snímok, po anglicky			Častica (hned')						
					Olejnatý plod stromu			Zohrial, otepľil						
Azure Dynamics (skr.)				Značka televizorov				Existujete						
				Omotalo, obkrútilo				Kíb, po česky						
Akváriová rybka			Ťažký kov, mäkký kov			Kilotona (zn., skr.)			3. časť tajničky					
			Opojilo alkoholom			Appendix (lek. skr.)			Spisová skratka					
Pokrývala olovom						Meno Heribanovej Rozdutie pľúc								
	Záručná doba (skr.)	Horkastý nápoj				Epopėja, po česky								
		Materiál na balenie				Pyramídy (geom.)								
Stíkla					Podnet				Priateľ/ka (slang.)					
					Sácal, drgal									
Darovalo					Slov. hud. fond (skr.)			Nemecká rieka						
					Public Len. Right			Pascal (zn., skr.)						
	Letecký oddiel (skr.)			Nezhubný výrastok				Nič lámáním						
	Voj. zdrav. poist'. (skr.)			Air Energy Recovery				Poradie						
Motaj			Španielsky hrad						1001 rím. číslicami					
			Iónium (zn.)						EČV Malaciek					
2. časť tajničky								Chorobná zúrivosť						
Obrob pluhom, zor					Leave Your Mark (skr.)			Etiópska rieka						

Odpovede zasielajte na e-mail noviny@petrzalka.sk do **21. septembra 2025** v predmete správy so slovom Tajnička.
Zaslanie viacerých e-mailov nezvyšuje vaše šance na výhru.